

Naiste Hääl

Eesti Naisorganisatsioonide Liidu
Häälekandja

Nr 2

Sisukord:

NAISTE HÄÄL: 1. Naise eraõiguslik seisukord Balti eraõiguse ja uue eraõiguse kava järele. 2. Carrie Chapman-Catt 70-aastane. 3. Tass kohvi. 4. Kirjanduslik veste. 5. Üleriikliku Lastekasvatuse Keskkorralduse senine tegevus. 6. Juta ja mina. 7. Tänapäeva ja tuleviku abielust. 8. Kroonika. 9. Küsimised ja kostmised.

PERENAINE: 1. Tänapäeva perenaise töö ja ülesanded. 2. Miks haigestuvad toalilled? 3. Iga naine valigu enesele sobivad riidevärvid. 4. Käsitöö ja riietus.

Teadmiseks

kõigile

„Naiste Hääle“ sõpradele!

Pakume teile kingituseks allnime-
tatud tarvilikud ja väärtuslikud
asjad:

Singeri õmblusmasin,
kohver-grammofon,
hõbe käekell,
kohviserviis.

Kõikide „Naiste Hääle“ lugejate
vahel, kes ajakirja **aastatellimise**
1-seks aprilliks ühes rahaga tali-
tusele ära saatnud, loosime sel
päeval ülalnimetatud võidud välja.

Tellige aegsasti „Naiste Häält“

:-:

1929 a. peale.

:-:

ajandused naise jeltskondliku töö rakkesse, sünd-
muste mõjul kerkis nehas „R“: „Rieg,“ jelts-
kondliku tegemuse areenina. Pole seepärast imeks
panna, et jamaani eriti naine ise maatab oma allu-
vale seisukohale ja kitsendustele, nagu millegile ene-
sest mõistetavale, arusaadavale ja pole kerge talle
selgitada, et jäävane seisuford pole ta vääriline ja
et ta peats püüdma kõigis juhetes ühewääristuda
mehega ja saada ühedigusklikuks ja sama tähtsaks
jeltskonna liikmeks.

Naise õiguste piiramine eraõiguslikul alal põh-
jened anuüksi asjaolul, et ta naine on; teiste sõna-
dega, ta ühewääristus oleneb waid ta soost, neist
jotitaalseist olukorrist, mis tingisid ta minewiku, eri-
ti naisena.

Need kitsendused puudutawad niihästi ta isikut
ja warandust ning on loodud mitte ainult wanemate,
abikaasa ja perekonna, waid ka kolmandate isikute
huwides, sellena esimewad kõige sagedamini mehed
ise; aratäma korra siseseadmine oli naise wõhutud
seisuforra tõttu ainult meeste käes, mispärast pole
imeks panna, et naise eraõigusliku seisuforra kujun-
damisel mees kõige pealt arwestas oma isiklike kaa-
lutsusi, mis põhjusel asetab enese wahkfordade pere-
meheks.

Enne, kui ajuda seda asjaolu konkreetsetl tõenda-
wate isikute põhjausele läbiwaatamisekselle Balti Gra-
õiguses, on hädatarwilik ära märkida põhprintsiip,
millel põhjened naise ühewääristus.

Riiklik organism juurdub perekonnas, kui selle
wundamenti kuulub algatus. Perekonnata pole
mõeldaw ka riik. Perekonna loob mehe ja naise ühen-
dus. Riigi arenemislugu näitab, et ühiskonna poliitilise
kujunemise tee käib objolutismist demokraatis-
mini, kuid mitte ümberpöördukt. Riikluse koidikul oli
poliitiline wõorm patriarhaalne. Selle tagajärjel pidi
perekonda ehitama üks ja mitte mõlemad. Ruskõiguse
mõjul, mis ühiskonnalt kui ka riigiwõimult joti-
taaltset tunnustust leidnud, siirdub see eesõigus wa-
nemaile ja tugewamaile isikutele: mehele-abielumeh-
le wõi siis, mis seejama — isale. Kujuned a i n u -
i s i k u w a s t u t u s perekonna eest awalikuse ees
mehe isikus, samuti on tema, kes saab perekonda mood-
ustawate liigete ning nende isiklike kui ka wa-
rgnõuslike huwide kaitsejaks. Mees esitab
perekonda ja maja. See ongi see naise ühe-
õiguseluse allikas, mis annab mehe wõimusesse ja
korraldusesse nii perekonna — waku, liigete, isikuse,
kui ka nende waranduse. Mõtete lahkimineku juhul
mehe ja perekonnaliigete wahel annab awalik wõim-
seaduse näol ex officio õiguse mehe arwamiseks, kui
ta annul oma seisukohata kuujusti ei tarwita; selle
(pahatahtlikuse) tõenduse raskus lasub pereel. Liigetel.
Riik oma poliitilise wõimuga jantifioneerib mehe
arwamist, ja naine peab end tema alla paenutama,
wastasel korral põrtab ta kofku organiseeritud awalik-
ku mõjurwõimuga. Naise isetegevuse piiramine
leidub kõige sagedamini waranduslike juhete wal-
las, selle eraõigusliku ala põhioasas.

Abiellumiseega muutub abikaasade kummagi wara
ü h i s e k s t o m b u k s, mis on ülalnimetatud asja-
oludel mehe walitsemise all. Sellest walitsemisest ei
anta aru. Tähtsawal tunnustatakse see wa-
randus ex officio mehe waranduseks. See on
põhprintsiip, kuid selles on isiklike maa- ja
linnaõiguses tõusnud lugemata palju mitmesuguseid
süsteeme, mis tihti olulises kiskimuses üksteisest eri-
newad. Kõiki neid süsteeme on aga wõimalik tuua
kase peatüübi jure:

1) Waranduste w a l i t s u s ü h t s u s (Güter-
einheit, kus igasugune naise warandus, mille ta
abiellu kaasa toonud ja abielus omandanud, läheb
mehe wõimu alla. Aruandmata walitseb ja toimib
mees temaga, wõõrandab temast wabalt igasugu
wallaswara (§§ 41, 96); kinniswara aga, wäljaar-
watud äärmise puuduse juhul, wõõrandab waid nai-
se nõusolekul (§§ 43, 99). Kuigi wiimane tunnusta-
takse oma waranduse omanikuks, ei wõi ta temaga
talitada wastu mehe tahtwist (§ 53). See warandus
wastutab ta wõlgade eest, mis tehtud enne abielu,
kuna juba abielu ajal tehtud wõlgade eest wastutab
ta waid siis, kui nad olid tehtud mehe nõusolekul
wõi kui wastutust nõuab naise delikt (§ 54, 57). Me-
hele kuulub usus fructus ja omandab sisetulekut,
muide, on mees kohustatud siiski esijoomes tarwita-
ma perekonna tarwidusteks ja wõib waid ülejäägiga
talitada oma heatsarwamise järele (§§ 46, 98). Mehe
wõlgade eest naise warandus ei wastuta (§§ 58,
105), kuid naise wõlgade eest wastutab mees sel mää-
ral, mil nad tehtud perekonna tarwidusteks naise-
perenaise õiguse, „wõtme wõimu“ (Schlüsselgewalt)
põhjal (§§ 56, 103). Kui mees oma walitsemisõigust
kurjasti tarwitab, siis wõib seda warandust naise et-
tepanekul kohus tema käest ära wõtta (§§ 52, 100).
Abielu lõpetamisel saab naine tagasi oma waranduse
ühes õigusega nõuda tombust kõige oma ülekohtuselt
kuluutatud waranduse tasumist ja ka selle tasumist,
mis tarwitatud mehe wõlgade maksmiseks (§§ 60,
102).

See süsteem on olemas Saksja ja Saksimaa Sea-
dustikkudes ja Balti Graõiguse järele Gesti- ja Li-
wimaa maadõiguses, ka Gestimaa linnadõiguses, kuid
selle wahega, et esimehe lapse sündimisega wõistub
naise warandus kõikide mehe wõlgade eest (§ 108).

2) A b i k a a s a d e w a r a n d u s ü h t s u s e s ü s -
t e e m (Gütergemeinschaft), mille järele kogu abika-
sade warandus liitub ühiseks tombuks, milles kumb-
ki pool ofanifuna esineb osade juuruse järele. See
on Rootsi linnadõiguse süsteem, mis Narwas maksma
pandud 1585 a. endise Lübecki asemel, aga 17. sajandil
ka Liwimaal mitteaadliisijusesse kuuluwate ma-
waimulikkude kohta. Selle süsteemi järele läheb abi-
kaasade kogu warandus, wälja arwatud kumbagile
kuuluw erivarandus (§ 70, 79) ja kinniswara wäl-
jaspool Narwa linna (§ 109) nri abiellu loodud, kui
ka hiljem omandatud warandus ühisesse wõimu (§ 68,
80). Abikaasade wahel kujundub kogu nende waran-
duse ühtsus (§ 67), mille põhjal kumbki on õigus
tombu mõttelise jagamata poole peale (§ 69). Selle

tõttu abielu lõpetamisel varanduslik tomp ei jagune algosisesse, vaid toimub üldise tomбу jagamine (välja arvatud wallaswara, mis kuulus üleelawa abikaasa isiklikeks tarbeks) kahetsi ühejuurujeks jaoks (§§ 1808, 1813, 1869); sellega kaob waranduse ühtsus; on aga peale ühe abikaasa jurma lapjed, siis kestab see warandusühitus edasi, ja lesel on walitsemises samad õigused, mis olid enne mehel (§§ 1805, 1825). Kinniswara võib mõrandada ainult abikaasade wastastikkusel kofkuleppel, igale eraldi aga antakse säärane õigus waid kämmisel juhul (§ 72). Mõlemad abikaasad on ühejaguseel määralt kiffendatud testamentlikkudes korraldustes (§§ 73, 74).

Ühise waranduse üle on mehel peale walitsemisõiguse kõige wabam tarwitamisõigus. Grandid on nende maatükide kohta, mis on olemas frundi raamatus naise nimel, ehk mis abielu kestrowisel omandatud mõlemate poolt ühijelt (§§ 71, 83). Witigust ühismara võib mees ainult naise nõusolekul tarwitada. Mehe wõlgade eest wastutab ühine tomp, kuna naise wõlgade eest ühine tomp wastutab ainult siis, kui naine jeda on kontraherinud äriluwides, mida ta mehe nõusolekul iseseiswalt ajab (§§ 75, 92). Ühise wara tarwitamise õigust võib mehel waid siis ära wõtta, kui ta raiskajaks on kuulutatud (§ 37).

See süsteem sai ka Viimimaa linnadiguse aluseks ainult selle wahega, et mehe korraldusõigused elu ajal ja jurma juhul laialtsemad on (§§ 84, 1995).

Mõlemate süsteemide juures maksab printsiip, et mees on kohustatud naisele andma eluwõimalust, naine mehele aga ainult siis, kui mees on waranduseta ja teenistuswõimetu, s. o. ainult hädakorral (§ 8 p. 3.). Kuid mõlemad süsteemid ei talista ühikulid waranduse koošetisus õjafid omandamast erilise otstarbe; nad eraldati foguni mehe wõimusest ja anti täielikult naise korraldusele.

Seejaguseiks osutuwad:

1) **K a a s a w a r a** — wallaswara, mis naine ligi toob abielu enese tarwis ja majapidamise korraldamiseks, sibiiga kergendada mehe wäljamurekuid abielu algul. See warandus on mehe walitsemise all, kui selle kohta teist otsust pole (§ 15).

2) **L u n a s t u s e w a r a** (weno) — kinniswara, wõi kapitaalid, mis naine kaasa toob erilise sibiiga kergendada koošelul abielu kestrowisel. See warandus kuulub ka mehe walitsemisele (§ 16).

3) **M a i s e e r i w a r a n d u s** (Sondergut), mis eraldatud mehe walitsemisest (§§ 27, 28):

a) naise poolt abiellumisel kaasa toodud ja ta isiklikule walitsemisele waldatud;

b) kolmandalt isikult saadud samal tingimisel;

c) oma tööga omandatud, mehe loaga;

d) mehel saadud tasurahaaks;

f) naise kofkuhoided oma erivaranduse sissetulekust;

g) mehe kingitused ja hommiku-kink (Morgengabe), mis annetatud hommikul peale pulmi.

Mis puutub peigmehe pulmawelkese küttesse, siis on waldatam — kas eraldatulle nad mehe walitsemisest.

Mis aga puutub naise enese erikinniswara wõrandamisese, siis on naine kohustatud mehel nõu küsima ja kofkupõrke korral wiimase huwidega omale walima erilise nõuandja (§§ 29, 30).

Gesti Tšiwil Seadustiku eelkama näeb ette neli tüüpi abikaasade waranduslikkudes wahetordades: 1) waraühendus, mis wastab ülalmainitud esimesele tüübile; 2) waralahusus; 3) üldine waraühitus, mis wastab ülaltähendatud teisele tüübile ja 4) piiratud waraühitus.

Gesti projekt püüab enam täpjust tuua waranduslikkude wahetordade isikute tüüpide eraldamisese, kuid ei loo midagi uut, sest et teist ja neljandat tüüpi wõis kiffereida ka abieluleping Balti Eradiguse §§ 33—40 alusel; pole weil tüüpidel iseseiswat tähendust, waid nad põhjenerwad eelmistel tüüpidel.

Projekt määrab ära ka abielulepingute piirid, mis nende tüüpide piiridest wälja ulatada ei wõi.

Kõige kasulikum on naisele teine tüüp waranduslikke suhetid: „waralahusus“; kuid see läheb lahku waranduslikkude wahetordade täielikust eraldatamust, mis ette nähtud Wene Seaduste Kogu 10. kõites 1. jaos, sest et projekt ex officio määrab kindlaks naise waranduse tomбу ühenduse perekonna huwidega.

Sellest abikaasade waranduslikkude wahetordade ülemaatest selgub, et abielu ühenduse kestel naise õigused ta mehe walitsemisel olewa waranduse peale on mõjuta; ja ka siis, kui mees mingil põhjusel ei juuda walitseda ühijst warandust, võib naine walitsemist oma peale wõtta ainult wõõraste asjade walitsemise üldistel alustel (negotiorum gestio). Kuna teatawail olukorral jarnaseil juhtudel tuleb kuu hooldekame ja naine jarnaseid kohustusi kanda ei wõi, kormaldatulle ta wormilikult seaduse põhjal, kirigi ta kõige lähemast huwitatud perekonna hea käekäigust. Sel juhul on seadus naise õiguste kiffendamisel liig kaugele läinud. Nimult o m a e n e s e waranduse suhtes, mis mehe walitsemisel olnud, võib naine paluda kohut jätta oma hoolde walitsemist. Sjelloomulik on selle peatüki redaktsioon, milles seadus tahtmatult teeb naisele jarelandmist (§ 52 . . . ja foguni paluda, et walitsemine saaks waldatud temale“). Erdmann arwab et naise nimehamist hooldeajaks üldise waranduse üle mitte ainult ei eitata, waid foguni ette nähtud. Muidu, wiimane peatükk kõneleb ainult negotiorum gestor’st, see on eraldatavalt institutidist, millel pole midagi ühijst hooldamisega. Seadus arwab talle wõimaluse, jarnaseil nagu selle ära määrab ka Viimimaa linnadiguse § 87, ainult esineda palwega hooldamise siseseadmisese, ettepaatusabinõude tarwituselemõtmiseks negotiorum gestor’i näol. Seaduse umbusaldus naise edukaste tegeuwusse ja ta waranduse teenistusliku iseloomu allakriipsutamine perekonna tarwete rahuldamisese, ilmneb juba § 101 redaktsioonist: juhul, kui mees on koormatud wõlgadega, jätetalle naisele õigus oma enese warandust tagasi saada, mille ta k o h u s t a b perekonna huwides paigutamata u s a l d a m a i s e

lätte sje. Üldse omistab seadus naise warandusele erilise, selgelt fikseeritud otstarve — perekonna tarwiduste teenimise; ainult peale viimase rahuldamise saab mees naise waranduse jissetulekute ülejäägi oma kasuks (§ 46). Sel kombel kuigi mehel oleks süllaaldukselt oma jissetulekuid, langeb naise jissetulekute olemasolul perekonnamoelu raskus ainult naise warandusele. Eestimaa linnaõigus määrab, et naine pole wastutaw mehe wõlgade eest, kuni abielu lasteta (§ 105); niipea kui abielus soetatud laps, kuigi ta oleks jurnud, muutub naine wastutawaks kõigi mehe wõlgade eest, isegi enne abielu ja pärast

lapse jurna tehtud wõlgade suhtes (§§ 106, 108). Tundub loomulikuna just wastupidine seisukoht, wabastada perekonna huwides naise warandus wastutawast seisukorrast perekonnamoelu raskuste juurenemisejega. Muide, kaugele minnes naise isekemist fiksendawate määruste waljus läbiwimises mehe kasuks ja ta waranduse häwitamises tombu ühthusega, kui lapse sündimisega kõwenenud perekonna sidemed. Seadus toob ohwiriks perekonna omad huwid! Mõlemad seisukohad püstitawad waerwalt õigluse walju pale ees.

Boris Sepp,
wann. adv. abi.

Carrie Chapman-Catt.

Naiste poliitilise üheõigusluse ilmaliidu juhataja 70-aastane.

Kui kõnelda lühje naisliikumisest, eriti aga naise poliitilise üheõigusluse wõitlusest, ei saa waikides mööda minna Carrie Chapman-Catt'i nimest. Tema on see, kes süstemaatiliselt organiseeris Ameerika naisliikumise, mis tol korral, kui tema noore naiseaastus jelle liikumise ridadesse, oli alles algastmel. Enne teda oli Ameerikas naisliikumine, mille ideeliseks algatajaks seal ühemeelselt tunnustatse Susan B. Anthony't, ainult ebamääralt sel propagandal püüw idee. Carrie Chapman-Catt aga, astudes Ameerika naiste poliitilise üheõigusluse liidu ette otse, lõi mõne

aasta jooksul kogu ühiskirite haarawa organisatsioon, mille naiseltsid ulatasid jelle hiiglariigi pimedamate murkadeni, aratades naistes isekaduwust ja usku, nii et poliitiliste õiguste nõudmine oli warsti ülemaaline. Kuid omas tegevuses ei piirdunud ta ainult nõudmistega. Ta kaswatas naiste hulkades aruamist ja huwi poliitika wastu. Ja kui ta jõudis aratundmisele, et naised wõidawad enesele poliitilise üheõigusluse alles siis, kui seda nõudmist toetab kogu maailma naist haaraw organisatsioon, ajutas ta 1904. aastal naiste poliitilise üheõigusluse ilmaliidu, mis

Tass kohwi.

Bealimas on moes naiste kohwivõõrused. Pro-wintjits ka.

Yga mood on enam-wähem külgehakkaw.

Suwitaw oleks korraldada juur, juur naistekohwi: nii tuhat wõi paartuhast naist ühekorraga külasteks.

Kõik ühes ruumis, pika, pika laua ümber. Küll sumiseks siis ruum ja weereks westlus tassi kuuma kohwi juures.

Kuid pole jarnast jaali naiste käsutuses. Pole ka jarnast hiiglalauda.

Ja ega kõik ei tule, keda kutsuks. Kõik ei taha tulla. Kõik ei saagi tulla. Lastitusti on mitmetelsti.

Mis peamegi siis loobuma kohwivestlusest? — Mitte põrmugi. Milleks siis meil on olemas trüki-kunst, õndsa Gutenbergi waimusaawutis?

Wõtame lihtsalt kohwitassid ette, igauks enda laual. Küüpane kuuma awaabiaoa (ehk ka lihtsalt eesti wilja) wedelikku ja ajame waimus juttu, ladusat, lõbusat.

Mis teie armate sellest?

Kas teete kaasa?

Mõni tähendarija, askeet wõi lihajuretaja nime-tab jüütuttki kohwijuttu klatshtits, „keelepeksuks.“

See on liialdus.

Tassi kohwi juures armustatakse mõnikord küll inimlikke wahelordi, effisamine, wigu, wäärnähutusi.

Kuid ega iga armustus pole weel keelepeks.

Kohwijutt ei tarwitsegi alati kanda armustuse laadi. Ta wõib olla lihtsalt järjekorraline kõnewõimeharjutus. Suuwärgi wõimlemistund nii wõlta.

Sama hooltsalt nagu ballerini harjutab kõndimist juurel warbal, peab wabaritiigi kodanik (ärge unustagem kurrugi, et ka naine on wabaritiigi kodanik) harjutama kõnelemist.

— Mis jooks? imestate teie. — On meil weel sobisejaid wähe? —

— Ah, mu jumal, kuidas wõite küsida nii na-
iwiilt!

Praegusel ajal wõib inimene hea suuwärgiga saada kuulsa ja teenida isegi palju raha.

Lugejite wiist ajalehest, et Ameerikas korraldati wõitlus sobisejatele?

Naine, kes sobises wahetpidamatult kolm päewa,

tujunes üheks teguvõimsamaks ja ettevõtlikumaks rahvusvaheliseks organisatsiooniks. Kuni 1923. aastani oli Carrie Chapman-Catt jelle ümaliidu tegelik juhataja, siis, olles valitud selle aujuhatajaks, pühendas ta oma töö jälle Ameerikale, kutjudes sealt üles kogu maailma naised tööle rahu kaitses. Selle haruldase naise algatusel hakati korraldama „konverentse sõjapõhjuste ja sõja ärahooldamise võimaluste uurimiseks.“ Rahuidee propaganda tööle suurtis Carrie Chapman-Catt mobiliseerida juba kaksteist miljonit naist.

Ameerika liidu eeskujul korraldas 1927. aastal ka naiste poliitilise üheõigusluse ümaliit jamaise konverentisi Amsterdamis, mis kogu maailmas tähelepanu äratas ja rahumõttele palju uusi poolehoidjaid tõi.

Carrie Chapman-Catt on tuntud väsimatu ja anderikka organisatorina. Mitmel puhul on ta läbi reisinud kogu maailma, luues igalpool naiste ühendusi. Tema poolehoidjate arv on suur. Meeldim ja meeltev oma esinemistes, on ta mõistnud igalpool äratada poolehoidu ja tunnustamist omi püüetele. Kogu Ameerika naised austavad teda, kui oma tõstet tunnigannat, kuid ta on mõistnud võita ka Euroopa naiste lugupidamise ja poolehoidu. Sellepärast kujunes tema hiljutine 70-aastane sünnipäev (9. jaanuaril 1929.) ka piduks, millest oja võtsid miljonid naised, kes kaustatid jeda juhust oma poolehoidu ja armastuse avaldamiseks suurele organisatorile ja ideelisele juhile.

Carrie Chapman Catt

kuulutati ilmameistriks lobijemise alal ja ta jai austajaks 1000 (tuhat) dollarit (ehk 3740 krooni).

Weetlev jumalene! Ja kuulsus peale kauba.

Kuulsus jaada pole üldse kerge.

„Kuulsus nõuab lambafannatuse, jada, jada ärtwiel ööd.“ . . .

Kuulsus jaada hea suuvärgi abil on wist siiski kaugele mugavam, kui ujumiseega, poksimisega või ookeanilennuga. —

Olge lahked, jooge jälle üks lonks kuunna kohwi. —

Suuvärgi wäledus kulub meilegi ära tähtsajal walimisaastal.

Ega meie ei kawatse küll hakata kütma ja ülistama mõnda naiskodanikku, et ühendada teda seaduste tegijaks (jarnast nõrkust meil pole oma joo esindajate suhtes!).

Siiski tuleb meil wahel waielda — olgu kas wõi oma lihase mehega — poliitika üle.

Mõtolge, Geestis leidub meelgi mehi, kes ei taha tunnustada, et kõik au ja hiilgus siin maailmas tuleb erakonna laudu, erakonna läbi. . .

Kohin ma Teile, austatud proua, wabandage, preili. . . No, olgu siis lihtsalt kallid kaastöötajad,

kallata: weel tasfikese kohwi, — waimus muidugi — kange magusat. Wahukoore, näete ujub ta peal nagu wärste, huba lumi weeloigu pinnal. Sakslased joowad ilka kohwi „Schlagahne'ga“. Ka Warshawi kohwil ujub peal wahukoore.

Teie küsite, milliseist ärist tuleb see koore.

Wabandage, pole tuju teha refleksami eriti ühelegi piimaäärile.

Boleks nii wäga moes see wahukoore, meie ei tarwitakski teda wist. Rahwajuu räägib: mida rohkem wajame koort, jeda lahjemaks muutub piim ärides. . .

Loomulik: koort jaadakse ju piimast. Meie pealinna piim olla nüüdki jada wiiskümmend kord halwem Koofti pealinna piimast.

Mitte ei tea, kas oli see unenägu wõi rääkis keegi, et meie pealinna piimamüü koondatawast lähemas tulewikus mingijuguse suuräri kätte.

Annaks taewas edu igale heale ettevõttele. Meie pere on jeniini jaanud head piima lähemast würtzpoest. Berenaisel on seal alati ees walge, puhjas põll, nagu muistegi eesti emal. Ja piimanõud on seal alati puhtad ning tänawu tuliwued. Rewadel on piimal peal paks koore, kollane kui wõilill.

Etiketiga lastepiimale lijkas ostame ilka weidi

Kirjanduslik weste.

Mait Metsanurk: Punane tuul, romaan. Noor-Eesti Kirjastus, Tartus 1928. 667 lhk. Hind 5 kr. 50 s.

Mait Metsanurga teoseid on alati iseloomustanud mürgine soov — *épater le bourgeois*: soov — mingile nägematule vastasele „näidata“, mingit kujutletud vaenlast jalust rabada. Enamik selle kirjaniku tooteid tundub võrsunud olevat alateadvuslikust vimmast ja kadedast tusast, raskemeelse ja hingelt raskepärase olevuse sünnest tusast, kes oma raskemeelsest minast väljapääsu otsides ja seda mitte leides, muutub aina sapisemaks ja välisilmale vaenulisemaks.

Mingi vimma ja kiusu õhkkond on raskelt loetavaks teinud kõik Metsanurga teosed; viimseil aastail on see vimma ja „jalust rabamise“ püüe väljendunud kirjanduslikus pahempoolsuses, mingis sageli ebaotsekoheses ja kõõrdivaatavas „punasuses.“ See jalust rabama kippuv kirjanduslik pahempoolsus on ka „Punase tuule“ iseloomu jooneks, väljendudes mitte nii palju maakehvivate idealiseerimises kui rikaste põlglikus karrikeerimises.

See viis, kuidas Metsanurk viimseil aastail kirjeldab mitte-punaseid, lubab oletada, et kirjanikus ei kõnele mitte nii palju sümpaatiat nõrkade vastu või tuline õigluse nõudmine, kui isiklik vimma ja väiklane kadedus. Kirjaniku teosed oleksid veenvamad, kui neis oleks rohkem erapooletust ning üksikasjust kaugemale nägema ulatavat üleolekut. See maksab ka „Punase

tuule“ kohta; siingi on kirjanik oma ülesannet liiga kergelt võtnud, rahuldudes üksikute rikka ühiskonna-klassi liikmete naeruvääristamisega. Õiglane olles oleks ta mõnema pidanud, et siiski mitte kõik rikkad pole naeruväärilised (ja ta ongi seda tahtmata mõõnanud vallavanema Reinu ja tema poja Antsu kujuga), niisama kui mitte kõik vaesed ja teiste teenistuses olevad pole ideaalsed inimesed.

Nagu juba varemgi, nii jääb Metsanurk oma uusimaski romaanis rippuma isikute ja igapäiste pisiasjade külge, kuigi ta näib tahtvat käsitleda üksikisikutest ja nende väikestest igapäevahuvidest kaugemale ulatavaid probleeme. „Punane pilv“ kubiseb pisiasjust, väikestest üksikutest päevasündmustest, kõnelustest ja mõtisklustest, kuid ei tihene kusagil suureks, kõike ajalikkude ületavaks ühiskonnamaaliks ega süvene ka kusagil filosoofiliseks kokkuvõtteks, suurjooneliselt sünteesiks. Näib koguni, nagu ei tahakski autor end vaevama hakata ainest võrsuvate ideede arendamise ja ühtesidumise; näib nagu ei viitsikski autor otsida sügavaid probleeme ega kasutada kõiki aines peituvaid sellekohaseid võimalusi. Eesti kirjanikud üldse tunduvad hoidvat aines peituvaid ideesid puudutamast; otse kui raskemat vaimlist pingutust kartes jäädakse pinnapealseks, lükitakse väikseid sündmusi sündmuste kõrvale, sündmuste sügavamaid motiive vaevalt riivates, neist võrsuvaid ideelisi probleeme käsitlemata. Sama

foort. Muidu jääb juhu vejine mait. Sapjesuu on eriti tundelil. . .

Mis teie arvate, noorikud, kas kuluts meile ära kõneajavus, et võidelda kas või kütsepidamise õiguse ja kütsekultuuri tõstmise eest, et oleks alati meil kääpärast till rammusjat piima meie kallite mainude jaoks? —

Do, kulla naabrina, Teie istute ju lausa tihja tassi juures! Wabandage, lubage pakkuda kuuma. . .

Ah, teie ei joo nii kanget? Siin on ka nõrgemat. Öhtne eesti wiljajook: ernes, oad, nisud, odrad. Proovige, palun määga!

On juurepäraline asi, kui naabrid elavad rahus nagu meie teiega ja kogu meie maja elatitid üksteisega; kui pole klatihi, nuuskimist, riidu pesu-öögi ega pööningu pärast.

Kas pole kummaline nähtus, et juur oja tülidest naabrimade vahel saab alguse just ikka pesupäema puhul?

Meie kõik tunneme inimesi, kes on kandnud wiha oma naabri, laste ja ijegi lastelaste vastu tihise pesunõõri või kapaatäie keema mee pärast.

Ijegi kottus käiaffe musta pesu nimel. Ja palgataffe wimnje penni eest abwoofaate. . .

Loomulikult peats lepitus tulema itsenejest iis, kui kriitwalge pesu lehmib rõõmsalt õnes kemadetuul- te kiigutusel.

Pole midagi meeldiwamat kui puhas pesu, mis täis wärste õhu ja tuule omapärast aroomi.

Aga, armas proua Wessjelstiel, teie peate küll jooma hulga rohkem kottwi. Kottwi on juurepäraline wahend: teeb keelepaelad pehmeks ja heledaks ning julgeks hääle, — teie waiwite täna kogu aeg.

Wõi olete ikka pahane mu peale tolle nelja loteriipileti pärast, mis müüjtu teie abikaasale vastu teie tahtmisel?

Undestage, palun! See oli ju ainult kaks krooni ja läks lehwade kooliõpilaste heaks. —

Teie olete ise jeltškonnategelane (loomakaitse ühingu liige, kui ma ei ekfi?) ja teate, kuidas on lugu piletiw müügiga.

Ütleme, teie arwäärt ühing kawatseb ehitada kre-matooriumi koertele (Pariisil on juba sarnane. Kas kõlbab meil taha jääda partiislastele?), et nende õilgate inimeseõprade jäänustuhk mõiks saada nende leinajatele omanikkudele igamejeks mälestuseks. . .

Sellise kauni algatuse jaoks ei anna kottant ialgi raha lihtsalt.

meetodi järele on loodud ka „Punane pilv.“ Väga algelistena tunduvad sellased romaaniid välismaade suurte kirjanikkude sügavmõtteliste teoste kõrval.

Vaimlise pagaasi asemel pakub eesti kirjanik sisulist liigliha. Ei raatsita käsikirjast midagi maha tõmmata, kirjutatakse miski pärast ruttu (kuigi kultuurkapital peaks võimaldama pikaldaselt ja korralikult töötamise), üksikasju kuhjates, tegelasi ülearu palju lobiseda lastes, — ja tulemuseks on lehekülgede arvult paksud, sisult vähehõlpsad teosed. Kui palju kordub „Punases tuuleski“ igavaid üksikasju, mis pikapeale mõjuvad närveerivalt, mis sündmustiku teevad lobisevaks, kuid milledest kirjanik pole raatsinud midagi kärpida! Nagu oleks lugeja laps, kellele aina sedasama peab sada korda seletama, kuni see pähe kulub.

Ses mõttes kõige raskem seedida on teose peategelane Alma, silmnähtavalt autori lemmik-

kuju ning häälekandja. Ühelt poolt läaguseni vagatseja, teiselt poolt äärmiselt punane olla tahtev, ei suuda see kuju ilal seesmist tasakaalu leida, vaid kõigub alatasa kahe ilma vahel. Suure osa raamatust täidavad Alma viljatunud ja kuidagi silmakirjaliselt kahepaiksetena tunduvad mõtisklused. Need igavesti korduvad, aina üht motiivi korrutavad mõtisklused on tüütavamaks ja ebanauditavamaks osaks „Punases pilves.“ Seda enam veel, et Alma tegelikult — seal, kus ta esineb aktiivsena — ei tundugi sellase saamatu ja selgrootu olevusena kui autorilt peale summitud vagatsevaid mõtisklustes. Päeval harilik tööinimene, õhtuti ja öösiti palveõde, — sellane on Alma autori kujutluses, jääb aga sellasena vaevalt usutavaks. Usutavam — ja muide ka sümpaatlikum — oleks see kuju, kui autor oleks maha kustutanud suurema osa tema oletatavasti mõtisklustest ja ka enda mõtisklustest ning osutustest, mis ainult pidurdavalt mõjuvad.

Molli Püll.

Üleriikliku Lastekasvatuse Keskkorralduse senine tegevus.

Üleriiklik Lastehoolekande Keskkorraldus, mis ajutatud 1927 aasta algul ja mis oma eesmärgiks on võtnud ülemaaliselt juhtida ja ühtlustada, vastavate seaduste ettenähtud piirides, lastehoolekande ja kaitsetööd, kasutades kõiki juba olevaid võimalusi

ja luues uusi, hoolekannet vajavate laste majandusliku, tervisliku, kasvatusliku ja õigusliku seisukorra parandamiseks, (Rohikiri R. T. nr. 25, 18. märtsil 27. aastal) jõuab varsti oma tegevuse teise aasta lõpuni.

Ei! Teie peate tingimata korraldama tantsuõhtu loteriiga, et kodanikul oleks võimalus oma raha taskust välja higitada.

Siinmene on inimene. Kes võib teda keelata higitamast: naht oma, jätk samuti.

Ja teil tuleb tahes ehit tahtmata müüa pääsetähti „perekondlikele tantsuõhtule koerte krematooriumi kasuks.“ —

Balun, kellele tohin veel kallata kodumaa kohvi? Araabia oma on otjas. Teda ostame ikka piiratud arvul.

Jah, teil on tuline õigus, proua Suremõõ! Pääsetähti ja kütteid peab oskama levitada. Peab oskama nimelt pidada piffi sündantlohestavate jissjuhatuskõneid, et saandada kodaniku hinge kaudu teed tema rahapunga avause juure.

Kes saamatu on kõnes, nagu Mooses, ei see müü ilal midagi, heategemaks otstarbeks.

Teie tulete lemituskäigult tagasi, käekott endiselt tulvil täis kütteid ning mõttes nimetab teid igakõrsiis mühaakals.

Teie nimi ei figureeri enam järgmistel ühingu valimistel valitavate nimestikus. Teie olete eemale puhutud nagu kerge kõlgas.

Kõrvale heidetud jaada — ükskõik kust — on itlagi teatav miinus, millest tuleb hoiduda elus samuti nagu koolis.

Ei nemad, need kurrjad inimesed, ei tõmbaks meie miinuseid ühegi tegevuse arvel, jelle eest kaitsegu meid meie eneste suu ja keel. Olgem iseeneestele siineme järgu advokaatideks.

Nii siis, sõbrad — maissed ligidal ja kaugel, Innaades ja maal, veel üks tassikene kohvi. . .

Hell Erak.

Juta ja mina.

Juta ja mina olime päris head sõbrad, üks meist oli miie, teine viiekümne aastane.

Ta käis wahelt minu toas, pildiraamatut vaatamas, oma uut kleiti näitamas, wõi end peitmas. Sest talle meeldis hämar minu kapi- ja firmitaguses, wõi kui ma ta mähkistri alla oma warnasrippuwa kasuka, warjasin alla oma tooli, alla kirjutislauna, luues warjuseina oma suurrätist. Mõnikord kui tõi kohad läbi petdetud ja uut urgast kusti ei teadnud,

Tarvidust tegevuse tekkimise järgi, mis ühtlustaks ja koordineeriks kõike seda tööd, mis üle kogu riigi nii omavalitsus asutuste kui ka jeltsfondliste organisatsioonide poolt teostatakse lastehoolekande alal, tundis igalüks, kes sel alal töötanud.

Tõuget keffkorralduse loomisele andis jellekohane märgukiri, mis esitati töö-hoolekande ministereeriumile Eesti Naisorganisatsioonide liidu poolt.

Töö-hoolekande ministereerium võttis algatuse keffkorralduse ajutamiseks ja kutsus selleks omavalitsusajutuste ja jeltsfondliste organisatsioonide esitajaid nõuupidamisele, kus ka kõik ühemeelset keffkorralduse tarvidust tunnistasid. Nii olid siis ajutajateks liikmeteks: töö-hoolekande ministereerium, Tallinna linnavalitsus, Harju maavalitsus ja üleriiklikud organisatsioonid nagu Punane Riist, Lastekaitse Ühing, Eesti Naisorganisatsioonide liit, Raudtee-laste Hoolekande ühing, Wene Haridusliitude ja Pädegevate jeltide Liit Eesti, Eugeenika jelts "Tõutermis."

Need organisatsioonid on jäänud ka jeniini alalisteks keffkorralduse liikmeteks.

Keffkorralduse juhatus sai walitud wiie-liikmeline: pr. Ostra-Dinas — juhataja (Tallinna linna esitaja), hr. Myman abijuhataja (Punase Riisti esitaja), hra dr. Toomingas — sekretär (töö-hoolekande min. esitaja), hra Raud — abisekretär (Lastekaitse ühingu esitaja) pr. dr. A. Rostfeld-Säff — laekahoidja (E. N. Liidu esitaja). 1928 aastal waliti tagasi sama juhatus.

1928 aastal lahkus nii töö-hoolekande ministereeriumist, kui ka Ü. L. keffkorraldusest hr. dr. Toomingas. Tema ajemele tuli töö-hoolekande ministereeriumi esitajana teadishoiu inspektor hr. dr. Lind.

Ra lahkus keffkorraldusest hra Raud (Lastekaitse ühingu esitaja). Tema ajemele tuli pr. Barhoo (Wene heategevate ja haridusjeltide liidu esitaja), kes juhatusse kandidaat oli.

Juhatus otsustas koopteerida Lastekaitse ühingu üht liiget, — nii tuli Lastekaitse ühingu esitajana juhatusse hr. Tomp.

Alguses käis koos keffkorraldus töö-hoolekande ministereeriumi ruumides, siis Tallinna linna Hoolekande ojakonna ruumides.

Praegusel ajal on keffkorraldusel oma büroo ruum, Tallinna linna hoolekande ojakonna juures, Babaduse puiesteen nr. 4.

Paremaks tegevuse korraldamiseks on Ü. L. keffkorraldusel üks palgaline ametnik — asjaajaja, kes töötab büroos igapäew k. 9 h. — 3 p. l.

Keffkorralduse tegevusest esimesel tegevusaastal wõib mainida tähtsamana järgmist:

1) Etimee ülerrikklike lastehoolekande päewa korraldamine Tallinnas. Djawõhtjad oli koos üle 100, kõigist meie linnadest ja maakondadest. Arutati suure huwiga mitmeid walusaid küsimusi laste hoolekande alal, nagu „linnine ja lahtine hoolekanne“, „Wallas-lapsed“ ja 2) kooskõlas lastehoolekande päewal wastandatud soowiawaldustega lastekasvatamise kohta perekondades ja wanematele toetusandmise kohta, on keffkorraldus aidanud omalt poolt organiseerida ja teostada jeda tegevusala.

3) Organisatsioonide tegevuse ühtlustamiseks ja koordineerimiseks töötati välja keffkorralduse ja kohalikkude büroode kokuford. Põhikirja järgi teostab oma algatusi kohtadel Ü. L. keffkorraldus oma liikmete ja kohalikkude büroode kaudu.

Kohalikus büroos on koondunud kohalikud jelts-

meeldis Jutale wäga, kui ma ta seadisin „staatuaks“ keset tuba, wõi aga „elawaks pildiks“. Siis, waadates waimus oma muutunud ennaft, oli ta kindel, et ega mamma, ega wanaema, ega keegi teda nii ära ei tunneks; ja kui oli wähest seal ka naabritütreke, Tooni, suurem temast, see muidugi siis ka „ei tunnub“, otjis Jutat ja ei leidnud leidmasi — kuni „staatuaks“ minu kõitwõimjal märguandel oma muudatusjst wabanes — jälle Jutaks sai. Niimii, ning ka teistigi, wähest palli mängides jne., sobis meie sõprus ikka hästi. Ja kes siis wiimaks wast wäsis wõi kinnitas, et ei ole enam aega mängida — olin kahjuks ikka mina. Millise põhjuse Juta heldis-meelel enamasti ikka maksmaks tunnistas ja ära läks, lubades lahkesti, tulla teineford. Mõniford aga ta sellist wästimust wõi ajapuudust mitte pärijelt ei andestanud — jeda wõis ta näost näha. Kuid ta ei tõstnud suurt protesti. Sest oli olemas asju, mis selles noores daamis äratas respekti minu isiku wastu. Näiteks, kui ta kõrwaltoas wähest jonnipillist tõstis wanaema, wõi mõne teise mängufeltfiktse wastu ja mina oma toas jeda kuulsin ja ikka ebaft weel kuulsin, kuni jee minu meelest juba natuke laua testis — tõttasin mina, „juhustikut“ muidugi, pliiats ja päberitütk käes, leidsin Juta jonnimas, ja kõige, tema silmnähes, mina temast pilli jonnistama! Mõniford aga kuulsin wõi seadisin teda ilusti peegli ette, et ta oma pöördust nägu ise näeks. Ka nimetasin wähest, et

jääraft pooltahtmatut, i. t. põhjuse ta nuttu wõib wäga hästi nootidesse kirjutada, grammofoni panna. Ja kui Juta kord suureks jaab, wõib siis ise oma nuttu mängida ja laulda. — Sellased asjawaalgustused äratasid minu noores sõbrannas igakord tõstis tähelepanu ja jeltufuhawõtmist. Minus kord minu suggestonil oli ta heitnud pillu seinapeegli ja näinud oma jonninutust näokest... Ja ei tial enam tahtnud ta näha oma niisugust nägu! Mõnda, et kui tema nutu puhul peeglit aina nimetasin, pigistas ta filmad kinni ja wakis parem. Ka näopildi jonnistusest ei saanud kunagi asja — ei saanud „portreed“ otiet alatagi, kui oligi Juta näost juba kadunud kõik nutugrimas, ning mängis seal wast naeratus, nagu kunagi kuful lapsel.

Ja kui mõniford rietumine jalatuskäiguks natuke liig laua tahtis kesta, kui pealiskufad, kindad ning müts kuidagi ei tahtnud minna jalga, kätte, ega pähe, waid kogu too wiie-aastane preili oma ehtijate ees wäga kofeteeris, siheses ja aega wiitis, kui ei aidanud häälitfufed, ega manitfufed, kui sääl man wähest ijegi jonnipill hüürgas — aitas igakord, otse elektriseeris: ehtimiskäitu, kui ma, wast parajasti seal mõdudes, hakkasin otseku omaette lugema: „üks — kaks — kolm — loen kuu wiiekümneni, näen, kas Juta jõuab seniks riide ja uhkest wälja — neli — wiis — kuus...“ Ja harilikult weel enne, kui jõudsin kolmekümneni, oli Juta juba kumbes

fondlised organisatsioonid ja omavalitsus, kelle esitajaid ei ole Ü. L. Reffkorralduses, kes aga teatavas raioonis töötavad laste hoolekande alal.

Laste hoolekande- ja kaitse töö süvendamiseks en Reffkorralduse juhatus kaalunud ja otsinud teid tarvisminemate summade leidmiseks ja saamiseks. Selles asjus on pöörvatud Wabariigi walitsuse poole, et see toetaks Rockefelleri kapitalist toetuse saamist, ja on ajutud rahalise Loterii korraldamisele.

Kodumaa lastehoolekande töö korraldamise korral on jidemeid loodud väliskriitide sama sihte taotlemate organisatsioonidega:

1) Reffkorraldus võttis osa Balti riikide Laste kaitse konverentsist oma esitaja laudu.

Konverentsil vastumõetud sooviavalduse kohta võtavad konverentsi vahelisest komisjonist osa Reffkorralduse juhatus liikmed, pr. pr. Ostra-Dinas ja dr. A. Kostfeld-Säff. 2) Üleriikline Lastehoolekandne Reffkorraldus astus „Üleriiklise Lastepääste Liitu“ liikmeks.

Mööbunud aastal on Reffkorraldus jätkanud tööd, mis alatud eelmisel aastal, nii avaldati trükkis „Lastehoolekande päewa“ protokollid. See raamat sisaldab kõike neid referaate, mis Lastehoolekande päeval ette kantud, on soovitaw tutvumiseks kõigile, keda lastehoolekande küsimused huvitavad. Saadaval on ta Ü. L. Reffkorralduse büroos ja ka neis organisatsioonides, mis Reffkorraldusega seotud.

2) Sai läbi viidud rahaline Loterii 50.000 krooni suuruses.

3) On asutud kohalikkude büroode asutamisele. Peteris on see juba asutud, Tallinnas, Narvas Kuressaares, Tartus on asutamise algust tehtud.

Laste hoolekande päew võttis vastu sooviavald-

duje, et lahtine hoolekandne ja lastekasvatuse perekondades jaoks teostatud kindla kava ja kindla, nii tehvihooldise kui ka kasvatustise, kontrolli all mille teostaks jeltfond.

Selle kava väljatöötamisele on asunud Reffkorralduse juhatus, selleks ühendusse astudes nii välismaaga, kus lahtine hoolekandne juba teostatud on, kui ka kodumaa organisatsioonidega, kes laste hoolekande alal tegewad ehk kes seda ala enda tegewusse võtta soovivad.

Õelpool ettetoodud töö korral on Reffkorralduse juhatus asutanud ning otsustanud paljuid, lastehoolekandesse puutuvaid palmeid ja kirjawahetusi, korraldanud korthoteeki Tallinna ja Nõmme piirkonnas elavate ning hoolekandlist abi saavate laste kohta.

Peale selle on Reffkorraldus aidanud ühtlustada toetuse andmist nendele organisatsioonidele, kes töötavad laste hoolekande alal, ja kes toetuse saamiseks on pööranud töö-hoolekande ministeeriumi ehk otse Reffkorralduse poole.

Toetuste andmise ühtlustamise mõttes on Reffkorraldusel täieline kontakt keskajutustega, nii et kõikide summade kohta, mis laste hoolekandele määratud, samuti kõikide toetuste kohta Reffkorraldusel võimaldatud on oma arvamist avaldada ja ettepanekuid teha. Nii oli näit. palmetega, mis Üleriiklise Hoolekande Nõukogule esitatud olid.

Nii on ka praegusel ajal summaga, 10.000 kr., mis Wabariigi walitsus määras lastele eraforraliseks toetuseks talmetuudel ja mille jagamise kohta palus töö-hoolekande ministeerium Reffkorralduse juhatus oma arvamist avaldada ja ettepanekuid teha.

Üldiselt peab ütleva, et kuigi Reffkorraldus oma

ning ükstei väljas. Ning kui me mahest veel võidu hakkime midagi tegema, või olema, näiteks hääd lapsed olema, tšipate aega magusi istuma ja kirjutama, üks ühelpool lauda vast hieroglifse punase või sinise pliiatiga, teine, teiselpool lauda — harilikku kirjutust tindiga, siis valmistas see meile suurt lõbu: Juta üsna ära! — Alult et armastas wägade, igas asjas ifka mõitjaks jääda, esimeseks saada — samuti nagu suuresti inimesed enamalt, igas elumängus.

Nii sobis meie sõprus hästi. Lõunapaitu mahest tuli Juta, mamma saadikuna: „Kas soovite täna ka lõunat?“ ja lippas siis üle koridori kõõki või söögituupa: „Jah, tema palub küll,“ või: „Tema tänab, ütleb, et tal on täna omal.“

„Aga ma ei näinud, mis lõuna tal omal on... tal ei ole laua peal muud kui leiba ja teekaus...“ oli ta teravmeel lorb tähele pannud.

Wahest esineb Juta juure daamina, tantšib korral jaalks, mamma loovshalli käes hõljutades tiiskil nähtud „shleier-tantšu“, „liblikat“ j. m. s., jutustab wäga weendunult ja asjatundlikult: „Kui ma suureks saan — n i i suureks, siis panen selga walge kleidi ja walged pitsid ja walged kingad ja shleift, ja seon juuksed n i i, panen kuldkaunni, kuldtee ja lapsi ja kuldwõrude — palju suuremad ja ilusamad kui need...“ näitab ta kuldwõrude oma õrna randme ümber ja

pitsele kapslike kaelas — „ja siis on ball, ja seal on muusika, ja siis tantšin mina — nii!“

Ja Juta tantšib, ning ühes temaga hüppab wäike punawillne mops Wombi ning walget-punastkirja kaps Prints Nad tantšivad ja hüppavad, ütlawad Juta ning Wombi, wäherdab Prints ja ronib mahest üles kummipuul latwa, mängiwad nad kolm, mahest ka Tooni neljandaks, kas sõda, raudteesõitu, või mustlasi metsas, rõtkab suur saal nende rõõmu ja askelduisist. Mina korwaltoas olen sellega harinenud, ei pane nagu tähelegi. Siiski, mõnikord, kui see kestab juba kauemat aega, ja mina tõotan, kirjutun, tahats nagu süweneda töösse, kuid ei saa õieti — siis ühtaks küll kõigist närimidest rahu ja waitust... Kuid nende rõõmu üle pahandada ei suuda: mäng on ju n e n d e ülesanne nüüd. Ja küllap kuidagi ifka ka minu enda wiga on, wõi mingi paratamatu seadus minu saatuses, eriti nüüd, rahituul aegadel, et just ka elamu asjus minu jaoks just wäga palju ruumi ja waitust ei ole... Et kätatsegu Juta ja Wombi, Prints ja Tooni korwaltoas! mõnaku väljas rahitud, õhtab ajad! murduki kuts tahawad, siise ka minu tupp, paisaku minn edasi, jälle kolkina. Kõige selle käes lorbkorral rohken kibumata, lõpats mõis olla, üstia hätgestumal! — mida rohkem rahitust ja muureft, seda wähem aega mõistekella, juurelda.

Nii siis härwa mõnikord lähen ja juhatan last, kuis nad

wõrdlemisei veel sühikejel tegevusajal midagi suuremat ja põhjapanemat veel pole jõudnud lüua, areneb ta töö siiski soovitavas suunas ja võib ainult soowida, et seltskond ja kõik, keda huvitab selle nii tähtsa küsimuse, meie lastehoolekande, korraldamine

eriti aga meie naisorganisatsioonid, kellel hoolekande küsimused alati ligidab, oma kaasabist Reskforraldujale ei loobuks.

Dr. A. Rostfeld-Säkk.

Tänapäewa ja tulewiku abielust.

Abieluküsimuse ligemal waatlemisel peab filmas pidama kahte tõstiasja: esiteks, et alati ja igalpool, ka kaugemasse minewikku tagasi waadates, oli päris kindlasti kujunenud eeskuju, ehk näide selle kohta, mida nimetati „abieluks“ ja et see eeskuju määras ära kindlal kujul sugulised wahelkorrad. Teiseks peab ära märkima, et see kord püstitatud „abielu muster wõi eeskuju wõi näide“ alati on püsinud väga kindlalt, et waated ja arwamised selle kohta on muutunud väga pikaldaselt. Need tõstiasjad wabastawad meid hirmust puudutada tänapäewa abieluküsimust, hirmust, et selle küsimuse arutamine mõiks kuidagi saada hädaohtlikuks abielule.

Mõiks öelda, et me tänapäew püüame abielu tõstiste elu-nähtustega koostõlla wiia selle laudu, et abielulahutus kergendatud on, nii et tänapäewa abieluühendused on tõelised, nad pole waid näilised. Peame mõtma tõstiasjana, et liikumine abielulahutuse kergendamiseks on haaranud kogu maailma. On kindlasti igatepidi soowitaw, et abielud oleks terwed, reaalsed ja tõelised, nii et nende kaks poolt mitte ei tarmiseks igal juhul eluks ajaks nagu orjad üksteise külge needitud olla. Ei tohiks mingil juhul võimalik olla arwamine, et kaks inimest koos elawad ainult sellepärast, et nad kord lõhju langevad, millest enam ei ole pääsemist. Kui abielu: tahab olla ja püsida wäärtuslise elukorraldajana, siis ei

pea ta tema mõlemile poolele mitte ainult wastuwõetaw olema, waid teda peab heal meel jatkata tahtma.

Sellepärast ei wõi meie sugugi öelda, et abielulahutus on terwitatav, ta on waid eitaw wäljendus, abielu pankroti tunnistus. Pealegi peab tunnistama, et abielulahutused muutusid kahjulikuks seal, kus nad põhjenesid walel arwamisel abielu alustest. Abielu alusena wõeti liig sagedasti ainultki wastastikku sugulist armastust. Ja kui see alus tõikuma löi, jõuti otsejärele, lahutada abielu et uue asutamiseks võimalust jaada.

Ja kuigi õige on, et ilma sugulise poolehoidu ja armastuse abielu waewalt püsib, siis on ometi wale, et abielu ainultki sellel põhjeneb. Samuti ei ole õige, et abielu, erootilise momendi tagaplaanile ajubes, kaotaks oma olemasolu mõtte. Abielus on peale armastuse veel palju teisi momente.

Mida mõistame siis öieti õige abielu all? Arwan, et sellele küsimusele hästi wastab Hermann Keyserling'i teos „Raamat abielust“, milles awaldamad oma arwamist kahekümne nelja maa eittajad. Raamatu humi seisab peaaesjalikult selles, et Keyserling seletades põhjalikult abielu ja selle pühaduse mõistet, tunnustab häälemeel tänapäewa offimisi ja kalduwusi abielu alal. Ta kriititab alla sündimuse

mängigu küll ifka edasi, kuid wagt tšipake tasemini. — Ja enamasti nad siis ka wahetese taltsumwad, wõi poemad mõnikord ära teise, kaugemasse tuppä. Mui on siis rahupõhju, ühtlasi aga ka nagu kahju, et nende rõõmu nii olen sumbutama pidanud. —

Mii elamise naabriti ju tükk aega, olime kõrwu läbi elanud muist Sassa õkupatsooni, ja olid nüüd parajasti veel enamlaste pinewad päewad. Kuna aga need ajad ja nendega kaasa käiwad olud ja elamused olid küllalt hingematwalt ja peaaegu mahapanemalt mõjunud mulle, seisid Prints, Mombi ning Juta sellest kõrgemal, wõi wahemalt wäljaspool. — Papa ja mamma ja ka teised juured inimesed käisid ju wahest küll erutatud nägudega: ei teadnud ju keegi, mis lähem päew wõi tund kellelegi mõis tuua... olid ju käimas läbiotfimitjed ja kinniwõtmised; ka tänawal, nagu kõneldi, peeti koda-nikke kinni, wangistati nii mõnigi, kes ei teadnud aimatagi ja karta. — Kuid nagu öeldud, Juta, Prints ja Mombi elafid siiski enam-wahem oma maailmas ja suhtusid ka juurte inimeste maailma oma seisukohalt. Mii näitaks huwitas Jutat — enesest mõista, siis ka Mombit ja Printsi — huwitas neid kolme väga minu tolleaegne lamp. Sest see minu lamp oli ametipoolsest enne olnud tindipott, mille korgi keskest tõusis nüüd peenike klaastoru põlewa tahiga, toites end

petroolift. Seda tüüpi lambid olid siis õige moes; ja kes tahtis ja seda endale lubada mõis, ajetas korgisse kaks niisugust torust ja wõttis bensini, mis põles puhtamalt ja walusamalt ja oli siis otse toredus! — Säärbdune wäike tultifilm minu laual paktus Jutale, kui ka Printsi ja Mombile suurt lõbu. Nad üheskoos waatlesid teda, tähendas, Juta waatles, ja teised kaks, nad setundeerisid, igati oma moodi. Sest neil sellist lampi ei olnud. — Üldse näis neile mõnigi asi minu toas teisem kui neil, oli nii öelda ebaharilik.

Kuid siiski, hoolimata näilistest ipolatsioonist ja kaitsitud-olemistest wälksilma eest ning kaswamisest rahulas, kaswas Juta ometi filmnähtawalt ühes teda ümbritsema ajaga, hakkas tema kõnedest kordkorralt kostma ka rohkem kõitfugust elutarkust. Wahest waldas teda suur arwustus- ja mõrbluswaim, ning et konwentfioon ta loomulikkust ja awameelst wail ei olnud kärpinud, kõneles ta kuldses otsetohesuses. „See kapp oli enne meie oma“, filmitseis ta kord mõõblit minu toas, „ja see laud ka oli meie oma ja need toolid ja see fäng, ja siis oli siin minu mängutuba...“ rõhutas ta paljutähendamalt ja peaaegu etteheitwalt, nagu see, kelle omandusõigust rikutud. Mina nopputan pead, ei waidle wastu, ja sellest heldid tema meel; ta pill rändab minu raamatukapile, raamatutele ning piltidele seinale, ning: „See wäike kapp, need raamatud ja need pildid on minu, ja töid nad siia

kontrolli tähtsust ja tarvilikkust. Ta terwitab naiste sotsiaalset ja majanduslikku arenemist, mille laudu naine saavutab suurema vabaduse. Ning mitmel puhul rõhutab ta, et on inimesi, kes pole loobud abielu jaoks ja sellepärast õigustatud on oma elu teisel viisil sisse seadma. Mis tema arusaamise abielust teeb tähtsaks ja huvitavaks on eriti asjaolu, et tema arveste mõtab tänapäeva asjaolusid, mis pesimistidele ja äärmistele moralistidele tunduvad degeneratsioonina ja kõlblike langusena, et tema, arvestades tõsiasjadega, loob selle ainuõige platvormi, millest võib arutada abielu, kaasaegsete isikute kooselamise mõistet.

Reyherling jõuab otsusele, et abielu — oma loomu poolest on raske, ifegi traagiline. Need, kes kujutavad abielu kergelt ja mugavalt, on pimedad tööliste elu suhtes. Kuna praegusel ajal iga üks inimene on arenenud isik, teeb juba see asjaolu abielu küsimuse ütle mata keeruliseks. Kuni abielu elu oli igavene, abielu lahutus võimatu, mõisid abielu poolel oma väikesed mäsjud ja vastuhakkamised abielu piires ilma suurema hädaohuta läbi sõida. Siis juhtis abielu bispipliini väline ilm ja välised mõisted; nüüd peab see välja kasvama abielu poolest enestest, mis nõuab palju vastutust, mis on die ti suur kunst. Muid on abielu ju die ti juba waba. Kus lapsed olemas, seal on veel sügavam ja kõitvam side. Lasteta abielus aga ei suuda väline abielu side enam kunagi tungida elu südameni.

Raskusi ja muresid, mugavust ja lõbu, — kõiki seda nõuab inimese instinkt. Selle üldtunnustatud tõe tunnustab Reyherling maksimaalselt ka abielu kohta. Mõndanimetatud „õnnelikud abielud“, seletab ta, pole sugugi teadlikud õnne küsimuses. Abielu on, tema arvates, die ti traagiline. Sest ta on pingutus. Tema väärtus seisab selles, et ta meid ühendab maailmaga ja anab meile elu saladused. Kui meie võrdleme abielu mäguga mõnel muusikariistal, pea-

me meeles pidama, et liig pingule tõmmatud keeltele on raske kindel ja puhas mäng.

Vanasti püüti abielu mäsvida mingisse romantilisesse pühaduse loori; selle tagajärjeks oli, et abielu poolele ärkamisel sellest romantilisest uduist sündis halastamatu kokkupõrge tegelikult eluga. Tunnistada armastuse jahtumist tundus äraandmisena, truuduse murdmisena, mida ükski abielu poolest võimalikuna tunnustada ei tahtnud. Selistati ebatõtt, mägiti edasi armastust, unustades, et abielus kõige tähtsam on tööde ja otsekohe sus, palju tähtsam, kui erootiline poolehoid. Nii jõuti just abielu õrnemates küsimustes ainult harva otsekohe suseni, aga kui kord sinna jõuti, siis sündisid kõige ilusamad ja püsivamad ühendused. Need, keda ühendab jarmane side, võivad olla nii sõbrad kui armastajad elu lõpuni.

Uue vabadusega, mis nüüd abielule antud, uue, mõlema abielu poolele ühewäärtsusega — mis küll alles siis teostub täiel määral, kui naine majanduslikult pole olenenud mehe häält tahtmisest — leiame ka uued vahetorrad, mis anavad ühtlasi uued arenemismõimalused mõlemale poolele. Meid leitakse ja ka tutatakse muidugi ainult siis, kui abielu poolel ostarvad alalhoida ja luua oma vahel sõprusidemeid, — vastasel korral purumeks abielu sugulise armastuse jahtumisel.

Muutused, mis praegusel ajal sündivad abielu elus, on võimaldanud uue seisukoha kogu suguelu küsimuse kohta. Rehefajast pärit olem suguelu keeld, mis võimatuks tegi suguelu kogu inimkonnale tähtsate küsimuste awaliku lahenduse, on viimasel ajal hakkunud ära iganema. Kõik need, kes mäletavad seisukorda, mis oli veel 30 aasta eest, teavad, kui raske oli tol ajal noorel inimesel seletust saada seksuaalsete küsimuste kohta wanematelt või õpetajalt, kui raske oli

kaaja,“ kõneleb ta leplikumalt, eriti pilbid tõstavad ta filmis minu väärtust jälle.

Ühel hommikul tuleb ta, vaatleb, kuidas mina tuba koraldan, tolmude puhin jne.

„Kui sa tolmude oled ära pühkinud, kas siis hakkame peitma?“ küsib ta.

„Ei, Jutakene, sa ju tead, et siis küll veel peita ei saa, et mul siis aega ei ole; näeme, waft pääleõunat.“

„ — Sul ei ole aega,“ kõneleb ta kaaludes, „ — sul ei ole nii häa elada kui meil!“ trumpab ta siis, nähtavasti karistuseks, et mina keeldun temaga mägimast. „Meil on palju parem.“

„Kuidas nii, Juta? millest on teil parem?“

Juta mõtleb — : „Sina pead ise oma kingi wikkima, aga meil wikkib Maali — “

„Sah, Juta; aga ega kingi wikkida halb ei ole; on ilus harja ja kingadega nii mägida, kuni kingad kaks kättima läheb. Maali tahab taju eest teie kingi wikkida, sellepärast wikkib. Mina tahan nii, et wikkis ise, omi.“

Juta waatab suuril filmil — ifegi õige mõttikult. Kuid siis jatab kallale tungi:

„Aga sinul on üksainus tuba, meil on mitu.“

„Noo, Juta, mina ise olen ju ka üksainus, ja teid on mitu.“

Juta mõtleb: „Sul ei ole niipalju asju; ja sul ei olegi nii ilusaid asju nagu meil.“

„Miks teid asju mul siis ei ole, Juta?“

„Sul ei ole pörandawatpa, ei ole plüüshkoole,“ armustab wäike ilmatart.

Waikin.

„Sul ei ole sõhmat ega kedagi,“ arutleb ta halastamatult.

Waikin mõõndes ja katan oma küünra pikust-latust lauast eineks.

„Sa sinu sõõgilaud on nii wäike,“ demonstreerib ta, panes kõrwuti oma kaks pikkest peopeja, „meie laud aga on nii, nii suur!“ laiutab ta oma käest ning lapselikult sinifilmi. „Sa sul ei ole laual suhkrutoosigi! — ja sul ei ole ka wõitooft! — sul ei olegi suhkur ja sul ei ole wõid ega kedagi.“

„Sul on õigus, Juta; aga suhkur ja wõi ei ole nüüd nii wäga moes... paljudel inimestel ei ole nüüd.“

Juta peaaegu usub, kuid waatab üleolevalt ja armustab edasi:

jaada-raamatut, mis oleks selgitanud asjalikult seksuaal-küsimusi.

Tänapäev on seisuford põhjalikult muutunud. Praegune noorsugu waatab palju kainemalt ja asjalikumalt vastu elule, sest see pole ta eest kaetud mingite salapärase looridega. See ei tähenda sugugi, et noorel sellepärast elamata jäävad armastuse suured ja traagilised filmapildud — need on elu sügavustes ja nad ei kao sellepärast. Kuid neid ei tumeista enam igajugused muinasjutud.

Ja väärib tähelepanu ning on iseloomulik, et see mur-

rang leiab aset igalpool, — Ameerikas, Saksamaal, Venemaal, Inglisemaal, Itaalias. Mahajalgamise, wagtsemise ja filmatirja päewad on mööda. Kui Hermann Keshjering pööras kuulsa inglase Bernard Shaw poole ja palus teda avaldada oma arwamist abielu kohta, siis wastas see: „Ükski mees ei julge oma naise eluajal ütelda tött abielu üle, olgu siis, et ta wihtab oma naist.“ See on wiist igatahes ütetus, mida tulewane põlv enam heaks ei kiida, ikegi siis, kui selle on avaldanud Bernard Shaw.

Inglise kirjaniku Havelock Ellis'e järel.

KROONIKA

Ameerika naised Hooveri poolt.

„The Woman's Journal“ toob ülewaate naiste tööst ühiskriitide wiimastel presidendi walimistel, milles selatatakse, et huwi ja tõsidus, millega naised walimismõistlustes Hoover'i kasuks esinesid, olid otse üllatamad. Sellest mõistlusest mõtsid osa kõik naised, ka need, kes polnud poliitiliselt huwitatud mõi organiseeritud. Selle juure naiste poolehoidu kohta selatatakse: esiteks oli siin mõjuw presidendi kandidaadi tugew isik, teiseks tema poliitilise programmi see osa, mis käsitas kodu ja perekonda. „Meie sihtis on luua rahwast inimlikku ühiskonda ja mitte majanduslik süsteemi. Meie soowime tõsta oma toodangut, kuid meie lõppsihtis on õnnelikud kodud. Igal naisel on õigus küsida, kas ta elu, tema mehe elukutse, tema lootused, tema õnn leiawad kindlustuse wa-

bariitlaste erafonna edasimalitsemisel.“ Eriti rõhutatse asjaolu, et Hoover ja senaator Curtis pöördusid rahwa ideali siini poole. Lõpuks tähendatakse, et walimismõistlustes mängis suurt osa raadio, sest raadio kaudu tungisid ülestutsjed igasse kodu ja iga naiseni.

Walimistest osawõtt oli emeolemata suur ja seda just tänu naistele. Naised pole ka pettunud Hooveris. Hoover pooldab kõige kindlamini naiste kaastööd ka riiklises elus. Ja kuuldawasti saab ühiskriitide walitusse nüüd esimest korda naine — sseministri kohale.

Wäga järeleaimamiswääriline näitus.

Saksamaa suuremad põllutööd, ehitus, majapidamise ja perenaiste organisatsioonide poolt on ellu kutsutud rändam-

„Sinu lamp on nii wäike,“ ojutab ta oma kõige pisema sõrme otjatest, „ja kui õhtu on, siis ei ole sinu tuba nii walge kui meil; meie lambid on kõik palju walgemad, ja meil on küünlad lastis.“

„Tõsi Juta. Ei tea mispärast mul ei ole walgemat lampi, ega küünlaid lastis?“

„Sul ei ole raha, ja ei saa osta! Sul ei ole papit, kes raha teenib wabrikuga, ja sul ei ole willawabrikut ega kedagi. Aga meil on. Ja wanaema ütles, et sinu töö ja amet on näljaamet (aga ära ja seda ära üttele! Kas jah?); ja onku ütles; et sina peatsid nüüd niisugusel hullul ajal kirjutama midagi, mis hästi tõmbab!... ja peatsid panema palju paksemat wärwi! — Aga kuidas see on, kui „tõ m b a b“?... ja kuidas ja seda paksemat wärwi paned?“

Mina tunnen; et Jutal ja wanaemal ning onkul, kõigil on tuline õigus ja aina noogutan pead; kuid jääb selatamata meie kahe wahel, kuidas peab „nüüd hullul ajal“ kirjutama, et see „tõmbaks“ ja misjuga need „paksemad wärwid“ mõitfid olla.

Juta aga on haruldajelt jutukas, mõtiskleb weidi ja sõneleb siis särades:

„Kui on homme-homme, ja kui tuleb suwi, ja kui tufe-

mad teised ajad — papa ütles — siis läheme meie siit ära! Läheme teise maija ja teise linna. Sää! on ilus, mamma ütles.“

„Noojah. Wäga häa, kui sää! on ilus,“ kõnelen mina, masinlikult.

„Etis jääb sina üksi siia!“ kollitab Juta.

„Ei jää, Juta, ka mina lähen siis siit majast ära!“

„Ei lähe!“ tõrjub wäike isemeel. Sest kauemat aega nõrga terwisega olnud ning wanemate pesamuna — kuna kolm poolwenda juba, suured, suured poisid — ei ole ta harinend, et talle suurt waturäägitakse, olgugi, et ta loomult midu õige pai on.

„Lähem ometi“, lausub ma rohkem iseendale, täies meendumuses, kerfib mu meele kõik kolimise- ja kodutuse õud, nagu ma seda neiljimatjel ilmaõija- ja ning rahutuil järgnewail aegadel küllalt nautinud... „Aga ma ei lähe sinna, kuhu tete, waid kuhugi mujale.“

Juta jääb leplitumaks: nii on tal ometi pooldt õiguse- mina ei wõi ometi-käike, mis tema wõib, kuid et mina itkagi ka lähen, aratab ta uudishimu:

„Kuhu sa lähed?“

näitus „Technika kodus“. Näitus on mõeldud rändama foolina perenaistele, mis peab küll tegelikult näitama aja-, jõu- ja rahakokkuvõidu majapidamises ja neid tutvustama uuemate tehnika saavutustega ja uue toitlusviisidega. Näitus on väga mitmekülgne. Ta käsitleb korteri sisseseadet, kõige koduse töö abinõude põhjalikku ärakasutamist, toiduse delite kokkuseadmist jne. Näitust süvendavad kõned, kutsused ja tegelikud tööharrutused. Rohkealine näituse kestvus on neli nädalat. Läbi rännata kavatsetakse koju Saksamaa.

Sarnane näitus, kui ta on otstarbekohaselt korraldatud, kaalub ülesse mõnegi looli ja mõnegi ühekülgse kutsuse. Meie vastavad asutused peaksid kaaluma, kas ta meil poleks võimalik korraldada midagi sarnast. Meie perenaisteid ei seija aja kõrgusel oma töö korraldamises. Sarnane tegeletakse näitus võiks siin olla suureks abiks ja kasuks.

Naiste akadeemiline haridus Ungaris.

Praxwinna Appony, naiste akadeemilise hariduse eestvõitleja Ungaris, nõudis hiljuti ühes kirjas haridusministrile naisüliõpilaste kodu ajutamist. Minister vastas selle peale, et Ungaris on naiste akadeemilise hariduse vastu suur umbusaldus ja isegi vastuseis. Nii on Pesti ülikooli arstiteaduse teaduskond üles seadnud põhimõtte naisüliõpilaste mitte vastu võtta. Minister pidi seadusandlikult korraldama selle kitsenduse. Minister lubas asutada naisüliõpilaste kodu ja avaldas kirja saatjale tänu selle poolehoidu eest, mis on ministeeriumile toeks avaliku arvamise ees, milline Ungaris nii eitamalt juhtub naiste kõrgema hariduse.

Selma Lagerlöfi arvamine tänapäeva naisest.

Selma Lagerlöfi 70-mal sünnipäeval küsiti ta käest, mis ta arvab moodrõhast naisest. Selle peale vastas elatanud kir-

janit: „Ma tahaks teile vastata, küsimusega: kas on tõesti juba olemas moobsa tänapäeva naise tüüp? Vana aja naise tüüp, mis arenes aastajadade kestel palju sunniviisilise eestkostmise all, võib kõige paremal juhul ligineda tänu selle oma ohvriwalmi õrnuse ja häädufega, võib olla ka ilusa välismuse ja heade kommetega. Tänapäeva naine areneb palju suuremas vabaduses. Ta jarnaneb — võrdlemise — kuningannale, kes oma tegude eest ainult isenelele aru annab, aga ta on — ma pean seda tunnustama, alles jaabumisel. Temale peab andma aega kasvamiseks — ilma teda põlgamata ja ülistamata. Meie, wanad, võime vaid soovida, et ta areneks tõesti selleks väärtuslikeks olemuseks, mille eest meie oleme mõidelnud, mida meie lootime, kui nõudime temale vabadust.“

Naiste maja Rumeenias.

Rumeenia Naistliit ehitas ja avas hiljuti Naiste Maja. Maja asub Bukarestis ja seda õnnistati pidulikult 2. detsembril. Õnnistamisel viibis Rumeenia kuninganna Maria, kes oli ka maja nurgakivi panijaks, ja vähemuskahvaste naisestitajad mitmest Rumeenia maafonnast. Ka teiste maade naisliitude ehitajaid oli tulnud pibule. Naiste majas on arstiline ja õigusteadline nõuandekoht naistele, raamatukogu, einelaua ja kohviku ruumid, elutoad, koosolekute ja kontsertsaalid ja seal asub alaline teadetebüroo kõige kohta, mis puutub naiste töös.

Naisparlamendi kavatsevad Inglismaal.

Naisparlamendi kavatsevad inglise naised luua riiklike parlamendi kõrwale selleks, et mõjule pääseks 14 miljoni inglise hääleõiguslike naise arvamine ja mõju (Inglismaal

Mul on hää nõu kallid. Kuid: „Sinna!“ Kukkun siis tittlema, heites käega suure sõõri ümber enese —

„Mul on alad allan pilvi,
Päitfendõlvad päälpool pilvi —
Mul on tuba tuule pääl,
Maja marjavarre otjas...“

„K u s j u tuba on?!“ imestab Juta.

„Mul on tuba tuule pääl, maja marjavarre otjas.“

Jutal häameel, naerab; eriti too „maja marjavarre otjas“ teeb talle lõbu. — Aga peagi haarab teda praktilisem waim, kerrib kujutelm küllusest ja toredusest: „Mina lähen sinna ühte kohta, kuhj sina ei tea“, uhkustab ta, „säääl on suur, suur tuba — suur kuldjaal, kuldtoolid ja kuldsohvad, kuldlaambid ja klaver ja grammofon ja köik. Ja mina panen selga sametleidi ja šärpi, ja säääl on sada-sada inimest, ja siis tantsime ja mängime, ja meil on palju kooke ja õunu ja kuldpäähkleid ja köik. Sinu majas ei ole. Sinu maja on ju nii väike“, heidab ta kambilajuruse sõõri õhtu. „Sul ei olegi maja! — marjavarre otjas ei ole!“

Olen tabatud Juta otsekohefufest ja targast meelest; ning peatudes parajasit oma tödlaua ees, korraldades seda, hääran tahtmatult kinni oma lootusantrust, peatselt walmist

käsitirjast: see ometi peaks mulle võimaldama ka edaspidi ickagi ulualust, ning mida muud tarwis äraelamiseks. Kuid... nüüd tumedatel aegadel — kus köik, köik nii kindlufeta ja ähwardaw — kes seda minu tööd nüüd tarwitab! — Kas olin sõge, kui lütkasin mõne päewa eest tagasi kaudse, õige wabameelselt- ja nooblitkõlawa pakkumise — enamlaste poolt!... teatati mulle ometi kaudsel teel, nii õelba, erapooletu kaudu, et nemad edaspidi kohal soowimat kirjastada ka raamatuid, neile wastuwõetawaid, ülbise tähjusfega töid, ja et nemad maksaks mulle minu käsitirja eest, millest nemad teadwat, nii ja nii palju — hämmastaw-suur jumma; wõrdelhes seniste minu tööd honoraridega... Wastawa ofatonna juhataja, selle poolt see pakkumine, olewat mõneks päewaks ära sõitnud;... tulewat tagasi... Kas olin sõge, kui wastasin wahemehele, et ei usu nende „kerenskeid“, ega joowi ka jaada nende tsaarirublafid! ei usu nende ewangeeliumi lunastuswõimusel. — sest et see nii ei ole d a g i wabastal ei ihult, hingelt ega waimult!... Kas olin sõge, nii wabalt wastama!... Ja ometi on linn praegu nende meelwallas weel, ja... Aga ei... tulgu mis tulek! ähwardagu häda!... wõi weel enamgi!... lähenege läbiotfintine kord ka sellele majale!... olen Jumala käes.“ walgatab mul see köik wist mõne sekundiga läbi pää, kutsub aga Juta hääl mu jälle tagasi:

on 12 miljoni meesmalijat). Mrs. Baldwin, pääministrinaine, olla wälja töötanud kawa, mille järele see naiste parlament wõi naiste nõukogu saaks olema asutuseks, kus peegelduks kõik naiswalijate nõudmised ja arwamised. Selle

liikmed ei oleks walitawad erakonna kuulumuse järgi. Neid wõiks nimetada omawalitajuse, walitajusaotuse wõi jälle walijad. See naiste parlament töötaks wälja seaduseelnõud ja ehitaks nad alanikele läbiwaatamiseks.

Küsimised ja kostmised.

Wastus küsimusele nr. 1 eelmises numbris.

Igapäraselt lühitud pinnalt saab kärese musta turgesti tõrwalbada, kui wastawat kohta hõõruda mahlasta sibulaga. Arwatawasti saaks teie sel teel ka oma peegli puhtaks.

Wastus küsimusele nr. 2. eelmises numbris.

Alla poole-aastase lapsega pole soowitam mängida. Nii wäikeste lastega mängib ema oma lõbu pärast, lapsel on sellest wähem lõbu. Mida wähem lastega mängitakse kuni ühe aastani, seda parem. Eriti ei tohi lastega mängida söögiaegadel ja enne magamajäämist. Lapsega mängimine erutab ta närwe, wõib ta seedimist rikkuda, rikub ka lapse une ära. Kuid kui juba mängida nii wäike lastega, siis peab seda tegema wäiksest ja õrnalt, lühikest aega ja mitte terve pere-
lõunaga ehk hulga inimeste juuresolekul.

Küsimus nr. 1.

Kas on mingit abinõu waigupleki wärwiltsest riidest wälja saada. Olen proowinud teha seda bensiiniga, plekk jäi

sisse, tekkis ainult riidele inetu weer. Oleksin tänulik juhatusse eest.
E. W.

Küsimus nr. 2.

Kas saab ise puhastada määrdinud wihnamantlit? Mantel on muudu terve ja puhas, ainult väga määrdinud. Ei julge ise hästi hakata puhastama, ehk rikun päris ära. Wast wõib mulle keegi head nõu anda? Olga R.-u.

Küsimus nr. 3.

Minu poleeritud mööbel, mis alles paar aastat wana on, kaotab silmnähtawalt oma läike ja muutub tuhmitaks. Tolmu pühkimine küll pühkida hoolikalt. Ehk on mõni abinõu, kuidas saaks teda ise wärskendada?
R. D.

Küsimus nr. 4.

Kannatan väga jalgade higistamise all. Küll katsum neid iga päew pesta ja puhtaks hoida, aga ei aita. On väga piinlik tundmus. Kas on mingit wõimalust lahti saada sellest pahest?
Ella R.

„Tädi, miks ja nii waatad?! Ja waatad nagu seinasisse...! ja sul on niisugune walge rägu...“

„Tõibun oma äraolekust, kuid lehitfen küll mõttetult-teadematult oma käsitirja.“

„Kas sääl sees on pilte?“ küsib Juta.

„Ei, praegu ei ole. Aga kui sellest saawad trükikojas üks-lord raamatud, on raamatutes ka pilbid.“

„Di, kas siis on sul palju pildiraamatuid? on tuhat raamatut? wõi juba sada?“

„Jah, jah. Tuhad wõi sada, seda näeme.“

„Ja siis on ju laud nii täis.“

„Ega ma neid kõiki oma lauale jäta, muist müün ära.“

„Kas siis saad raha?“

„Jah. Ja siis ostan suhkru ja wõid — ostan õunu ja looke“, kulum jällegi kiitlenu, iseennast wahwustama.

Juta waatab humitatult, peaaegu auhartusega, waatab waimus minu õunu ja looke, samuti nagu mina ifegi, astub siis sammutele üsna lähedale, sirutab wälja omad käefelid ja sõnab armastuswäärsest:

„Ja sul on siis palju looke ja õunu ja kõik! Ja siis näitad mulle pilte. Ma olen hää laps.“

„Jah, Juta, aga sina ju lähed ära sinna, kus kasvab suur-suur kuldtsaal ja kuldtoolid ja kõik... sina ju minu poole siis ei tulegi...“

„Tulen! tulen küll! — tead, tädi, sina oled pai, ja Mõmbi ja Prints tulewad ka, ja siis tantsime, ja Prints rontib üles sinu kummipuu otja...“

Juta mõtles ja tundis nagu suuresti-inimesed harilikult — ainult kuldsemas otsekoheuses.

Anna Haava.

Tänapäeva perenaise töö ja ülesanded.

Wargamäe perenaine Krööt — Tammsaare romaani „Tõde ja õigus“ — mõlgutab lord muretunnil järgmisel kurbi ja lohutamatu mõtteid:

„Teed ja tuuseldad hommikust õhtuni, aga tööhunnikut pole kuski, mida kellelegi näidata. Millega hommikul algad, sellega õhtul ka lõpetad. Jätk korvub seesama, nagu oleksid puuri pistetud orav, kes tallab seal oma ratast.“

Kiisugused olid soode ja metsade taga tööd rühtiva taluperenaise mõttemõlgutused umbes poolsada aastat tagasi. Neid ridu lugedes tekib küsimus, kas tänapäevagi ei läbiista samasugused mõtted tihti pereema pead, kui ta hilja õhtul, tööst ja „tuuseldamisest“ surmani väsinult ja hülpinult moodisje langeb? Kas ei ole me kõik jägedasti end tabanud täpselt samasuguselt laebult?

„Heleda healega“ Wargamäe Krööt „tegi ja tuuseldas“ mehe kõrval wiltsjal ajunitukohal tööd teha, toimetas kodu ja kandis raskeid ämbreid, murdis tööd põllul ja heinamaal, sünnitas igal aastal lapsi, kuni lõppeks murdus juba kolmekümnendal eluaastal. Seft ta oli „liig piif ja peenike Wargamäele“, nagu lausus üks matuüliõpilist. Weel kurwem, ta oli kogu oma elu tundnud end puuri pistetud oravana, kes on sunnitud sühitult ja lõputa ringi sõtkuma oma ratast. Ja nii ta surigi, ise rahuldamatu oma tööst ja tundes liisaks weel sedagi, et ta mees Andreski ei tunnusta tema püüdmist ja töösaamutust.

Kas ei ole meil tänapäevagi küllalt Wargamäe Kröötasid? Kas ei näe meie neid raskeid ämbreid tõstmas ja end ülejõu katkestamas tänapäevasegi ajunitu õuel, laudas ja väljal; või warahommikust hilja õhtuni asteldamas kitsas ja umbes linnatööliste või ametniku korteris? Ja kas ei warije neist paljudki samuti

enneaegu — nagu Kröötiki — ja ei kolletu, murdues ülejõu käiwast tööst ja näriwast rahuldamatuse tujast?

Tehnikaimede aastajada, mis kergendas tööd ja lihtendas töönega pea kõigil tööaladel, ei ole ulatanud weel wähen dama tundumalt pereema tööwaewa. Teadlikkuse nõudmine tööstitides, uuendatud tööwiisid ja oskused majapidamise alal teewad alles ajumesi katseid murda omale teed meie kodusse. Kergendusi perenaise töösje meie kodudes ei ole toonud uus aeg weel mitte — küll aga uusi raskesti ja koormaid. Praegune aeg ei rahuldu sagedasti enam ainult perenaise koduse tööga, waid kirjub ta ka wälise töö juurde: majanduslik kitskus ei võimalda perekonna ülealpidamist ainult mehe teenistusest.

„Tänapäewane abielu ei ole enam jadam, kuhu jõudes naine loodab leida rahulist puhkamist pärast noperuse efektsõite. Ka naine peab jõudma arusaamisele, et majapidamine ei ole endiselt kindel ja muutmatu mõiste, waid on alles kujukõttew **probleem, ülesanne**, mille lahendamist oodatakse naiselt“, lausub Dr. Erna Meher omas raamatus „Der neue Haushalt“.

Suuremale hulgale meie naistest ei olnud abielu ja perenaise kohused waremaltki ainult rahulikuks puhkuse jadamaks, waid see tähendas enamasti mure ja raske kohustuste koorma enda peale mõtmist. Weel wähem saab ta seda olla praegu, raskeil majanduslikuil aastail. Ma ei mõtle siin perenaisi, kellel igaks ülesandeks oma abiline teenija näol, kelle päewane töö seifis ja seisab teenijate juhtimises ja järelwalwes. Mu silme ees seisawad need tuhanded pereemad, kelle na ajal seisab kogu majapidamine — kes peamad ühel ja samal ajal olema keetjad, pesupestjad, toakraamijad, toiduainete sisseostjad, lastekaswatajad ja peale kõige selle weel lahted abitaajad. Wõi need, kes oma wälise tee-

nistuse arvel on suunitud oma suuri ülesandeid — sa-
gedasti just kõige õrnemaid, nagu oma lastekasvatuse,
tervete päevaks jätkma võõra abilishe, ühiskonnajärgi,
hooleks.

Tänapäevase tavalise perenaise seisukord ei ole see-
ga kergem ja lihtsam, kui juba oli Bargamäe Krõõda
oma — 50 aastat tagasi. Ümberpööratud — see on
muutunud isegi raskemaks ja veel keerulisemaks, eile
kerkinud uuemad nõueted tõttu.

Kas ei põhjusta see siis samajugust lootusetut pes-
simismi ja meeletuska, mis eile kutsus võrdluse ora-
vast ja rattast? Kas ei ole siis mõistetav, kui täna-
päevanegi perenaine nii mõnigi kord korduvast ja üks-
lutsust tõstis täispinult käed lootusetult langeda lahes ja
nõutult eluraskuste ees seisma jääb?

Töö muutub inimesele raskeks ja koormavaks kahel
põhjuseel: 1) kui inimene ei näe oma töötajajärgi, ees-
märki, kuhu ta peab püüdma, kui töö teatavalt on
ükslaine ja korduv ja 2) kui töö on ülejõudlik ja liialt
väsitav. Mõlemad põhjused võivad viisida inimese
tööstahvuse, halwata töödõudu ja masendada tuju mee-
leheitmiseni.

Sinapereenaisel ei ole põhjust kurta nii palju töö
füüsilise raskuse ja ülejõudlikkuse üle. Waewalt annab
nende töö end sees mõttes võrrelda maaperenaise oma-
ga, kes peaaegu igapäew oma füüsilise jõuga raskusi
wõitma peab. Mis meid waewab ja väsitab, see on töö
üksluisus ja ringline liikumine, õhuwaestes ruumides.
Me teame, et see töö, mis igapäew uurt pakub, mille siht
ja eesmärk on selge, mille reaalseid tagajärgi meie
näeme, harnane töö pakub rahuldust igale tervele in-
imesele, olgu töö ise kes teab kui raske. Perenaise ko-
duses töös ei ole need tööle wõrutawad ja õhutawad
tegurid kuigi ilmsed. Sellest tulebki, et meie oma üles-
andeid täidame nagu mingi wälise sunduse surmel,
ilma et meie isegi teaksite, milleks juba on öieti tar-
wis.

Töö waliskeb meie üle, oleme ainult töö
õnakuulelikud orjad. Dri ei ole aga loow töötajaja,
waid on kästude täitja pimedast peast. Loow töö-
tegija waliskeb töö üle, ta teab oma tege-
wuse eesmärki, oskab otsida ja leida kõige lähema tee
selle eesmärgi poole, oskab tööle leida uusi ja otstarbe-
kohasemaid tööviise, wõtteid. Dri tüdineb, närineb ja
täihib omast tööst; waba, loow töötajaja leiab oma
tööst waimlikult rahuldust, jõudu ja wärskust uuteks
püüdnisteks ja õhkimisteks. Töö ülem eesmärk, töö
mõte suurestugustab teatija püüdnist, kiwustab töiti
ja waimlikult omadusi kaasatõõtama eesmärgi saawuta-
misel, aitab wõita kõiki ettetulewaid raskusi, olgu need
füüsilised või waimlikud.

Oleme siia ajani täitnud omi ülesandeid, nagu para-
tamatu taatuse sundi, oleme korraldanud oma töö ja
tegemuse seadistat, nagu juba olime näinud tegevat oma
emasid ja teadime teinud olewat emadeomad. Waewalt
kunagi oleme meie murul ajal, kui wabest ainult mee-
härma ja tustatustul, mõelnud see üle, milleks meie
töid juba teame, mis on kõige selle ees-

märk, wõi kas on sel üldise mingit
reaalset eesmärki. Ja kuna me sagedasti ei
ole olnud teadlikud endi tegemusest, siis waewalt tuli
meile mõttesse otsima hakata uusi tööviise, mis wõiksid
eesmärgile rütemini ja kergema waewaga. Kõik elu-
alad muutuvad ühes muutuwate ajanduetega; igal
pool oleme endi kasuks püüdnud rakendada uue aja
tehnikat saawutusi ja uusi tööviise; kuid majapidamise
otstarbekohasemal ja kooskõlla wiimisel olime ajast
kaugelt maha jäänud. Siin püüwad veel kindlalt wa-
naemade aegsed tööviisid ja traditsioonid; siia harka-
wad alles nüüd, wiimasel ajal, puhuma uuema aja
tuuled.

Kas on perenaise töö nii sihtu, eesmärgitu ja siisu-
tu, nagu see meie tundub meeleshärma filmapildudel?
Kas perenaise ülesandeks ei ole tõesti midagi sarnast,
mis seisaks mõne kõrgema eesmärgi teenistuses, mille
täitmine pakub ka waimlikult rahuldust, mis meelitaks
töösse panema kogu oma hinge ja mis annaks ülewat
loomisrõõmu? Mis meid kihutaks taga otsima, järe-
nema ja käienema, mille nimel maksaks püüda ja
igatseda?

Kõigile neile küsimustele saame asjaliku wastuse siis,
kui meie rahulikult ja kainel filmapildul — teeme wäi-
teise ringkäigu perenaise töödesse ja ülesannetesse.

Perekonnd on meie ühiskondliku elu kõige pü-
sivam algüksus, algrakute. Perekonnda heakäekäigust
ripub sagedasti kogu rahwa ja riigi saatus. Perekonnd
saadab oma rüpest suuri ühiskonna liikmeid; ühiskond
koosneb, kas wäärilist wõi wäartusetuist liikmeid, selle-
järgi, mis suguseiks neid on kaswatanud perekonnd.
Perekonnd wajab aga oma kaswamiseks ja arenemiseks
kodu. Selle kodu heaks wõi halwaks waimuiks on aga
hea wõi halb perenaine. Kogu koduse elu
tehtepunktiiks on perenaine ja laste ema. Tema on see,
kes loob perekonndale hea wõi halwa kodu, sest kogu
koduse majapidamise korraldamine seisab tema õiga-
del ja wastutusel. Tema hoole all on perekonnda —
selleaga aga kogu rahwa — toitmise, riietumise, kodu
puhtuse ja perekonndaliigete terwisliku olulorra teadlik
korraldamine, peale selle aga tulewaste riigikodanikkude
ja ühiskonnaliigete hingeline, keheline ja waimline
kaswatus. Seeaga on perenaine suurel määral wastu-
taw kogu ühiskonna kehalise ja waimlise terwise eest.
Kas rahwas kosub ja areneb, wõi tüdineb ja langeb,
see on suurel määral kodusest majapida-
misest ja selle juhust — perenaisest. Hea wõi
halb perenaine on määra mõnuwaks teuriks üldise
rahwamaanduse korraldamisel ja juhkimisel. Sga
üht ühiskonna liiga ja kogu rahwas tulutab kõige suu-
rema osa oma sissetulekust sõdmise, riiete ja beawarju
peale. Kõigist neist määratuist summadest läib ligi
80—90% perenaise kätest läbi. Et ole ühiskonnale
ega kogu rahwa jõukusele kaugelst üheskõrt, kas need
summad kulutatatahe otstarbekohaselt wõi mitte.

On see ülesanne hulk veel wäike? Wõi kas on
eesmärk — olla rahwa kehalise ja waimlise jõu ning
terwise peahoolkaja — nii tühine ja tähtsusetu, et selle

teenistujes seisimist jaaks võrrelda mõttetut ratta sõitumisejega, orava puuris? Kas ei ole meie ülesande tähtsus ja ulatus küllalt suur ja ülem selleks, et selle nimel püüda ja tegutseda maksaks? Ja kui me teatud eesmärgi tunnustame omaks — kas ei leidu sellele lähememises küllalt vaimlist rahuldust ja loomisrõõmu?

Ümberpöördukt — teadlikuks saamisel oma ülesannete juurujest ja ulatujest, võiks meid vallata teistjugu ne kartus ja kohmetus: hirm, et meie seda ülesannet kuigi rahuldavalt täita ei juuda. Sest meie ei ole millekski muuks nii puudulikult ettevalmistatud, kui just perenaise ülesannete täitmiseks. Perenaise töö nõuab meist teadmist ja oskust äärmiselt mitmekesistest aladest: toitmiseõpetuses, terwishoius, kasvatujes, loodus-teadujes, majandusteadujes, taubatudmises, käsitöös ja õmblemises. Iga naise tähtsamaks eesmärgiks on omada kord todu ja olla jelles todu korraldaja ja juht. Kuid millegi muule ülesandele ei jõanda meie läheneda nii ettevalmistamatult ja väheste teadmistega, kui just perenaise elufutjele.

Meid on õpetatud väga mitmekesistes teadustes ja kunstides, meie tunneme kõik matemaatika wormelid ja ajaloo faktid peast, oskame klaverit klamberdada, laulda ja tantsida, tunneme kosmeetika saladusi ja seltskondlikku jutuvestmist; kuid kui puder paja põhja forbeb või kui meie esimene laps lohutamatuks ööb ja päevad karjub, kui tööd väitejes todu ülepea kipuvad kasvama (jest teegi ei ole meid õpetanud oma aega otsustarbekohajelt kasutama) — siis langewad meie käed nõutult alla või meie nutame ja kurdame eluraskustest ja peitumusest.

Ei — nii nagu kõik muudki elu- ja tööalad, nii nagu fogu võitlus elu eest on läinud keeruliseks, kus on võimatu orienteeruda ilma vastava ettevalmistusteta ja eelharidujeta, nii on ka lugu perenaise kutjealaga, toduje majapidamisega. Nii, nagu meie nõuame oma laste õpetajailt vastavat eelharidust, nii peame ka meie, emad, weidigi süwenema sellesse teadujesse, mille nimeks kasvatusteadus. Sest kui meie todu oma oskamatujega lastekasvatujes olene käinud wale teed, pannud kasvatujes aluse walesti — mis hakkawad siis õpetajadki koolis nendega peale? Wähe on sellest, et meie lapsi sünnitada oskame — meie peame neid oskama ka kaswatada. Kasvatamine on aga wõib welda wastutuskriitani ülesanne kui sünnitamine (iseäranis meie praegustes oludes, mis on palju keerulisemad, kuid endisel „wanal heal ajal“) ja seda ei juuda meie toimida enam ilma eelteadmisteta.

Ja nii on lugu kõigi teiste perenaise tööaladega. Toitmine on, näiteks, inimese terwise tähtsaimad aluseid. Terwis on inimese kõige õrnem ja wäärtuslikum warandus. Kas tohime selle warandujega nii ettevaatamatult ümberkäia, et meie käsitame seda to i t m i s e l täiesti pimesti ja asjatundmatult, kui meil puuduwad teadused, mida õieti wajab meie organism, misjugujeid aineid ja millal peame tarwitama ja mis ajal ja kuidas valmistatult need ained on meie teha ja waimu terwisele kõige kasulikud? Oluford, milles elame,

töö, mida teeme, ja ajanõuded on muutunud, muutumas on selle järgi ka inimese organism oma nõuetega. Nende muutunud nõuetele peame kohandama ka oma toitmise, või olene muudu sünnitud kibunema. Teadmised toitmiseõpetujes, toiduainete tundmises ja teedukunstis on saanud hädatarwituts tänapäewajele perenaisele.

Ka kõigil muudel majapidamise aladel on tulnud ette wõtta uuendusi ja muudatusi. Kõigi nende küsimustega tehakse wiimasel ajal kõijest tegemist eriti wälismail, kus nende küsimuse uurimiseks ja uuenduste elluwõimiseks on tekkinud terve rida waimujuguseid ajutusi ja organisatsioonid, ja kus on õige laialdane sellekohane kirjandus. Misjugujeid wõimalused ja teed on meil, praeguse aja perenaisel, muretsjeda endile rohkem teadlikult ja teadmisil oma tööala korraldamiseks? Kõhilemata on meie wõimalused mitu korda kitsamad, jest elu ei saa seisma jääda niikauaks, kui meie ka omakord ei ole jõudnud weel kord koolis käia. Ka on meie sellekohane kirjandus alles algajemel. Kuid on meilegi enesetäiendamiseks oluford kujunemas aastata-aastalt soodsamaks. Igal aastal kasvab kirjuste ja loengute hulk, mis korraldatud tegelikkudele perenaisetele ja nende õjawõtnute wõimalustele wastawalt. Ka meil on tekkinud wastaw kirjandus, mis meile walgustab mitmesjugujeid todu majapidamise puutuwaid küsimusi.

Tuleb kõijest joowitada kõigile perenaisetele emadele, et nad juhtiks oma tütreid enne igeiseiswalt ellu astumist majapidamiskoolidesse, et tulewasti perenaisil ei tabaks tegelik elu nii ettevalmistamatult nagu see ofaks saanud meie praegustele perenaisetele.

Kuid mitte ainult wastawatesse ajutustesse õppima juhtimises ei seisa ema ülesanne oma tütarde walmistamises tegelikkude elule. Iga ema peats oma lapsi juba maast-madalaft rafendama wähemate ja jõukohajemate ülesannete, tööde täitmisele majapidamises. Sellega harjutaks ta juba aegjasti lapsi tööd tegema ja ennast ise aitama. Ei ole midagi kurwemat, kui näha elus jarnaseid mammatütreid, kellel ema kõik ette ja tahta on ära teinud, kes kunagi oma sõrme ei ole toduje töö külge pistnud. Need on elus hiljem kõige abitumad olemused, weda waadelbes tuleb hale meel. Meie tohijime juba üle olla sellest waatest, mis ühte tööd halwemaks, teist paremaks pidas, ja kus koolitatud tütar lihtjat majapidamise tööd häbenema pidi. Sarnaste preilide ja prouade aeg, kes elus ilma ühegi tööta läbi saamad ja ainult teenijaid sünniwad, on jäädawalt möödas. Ja teenijadki juhtima ei tõlba see, kes wastawat tööd ise ei ole teinud ega ei tunne. — Meie ajal peab igakuks wõimas olema end kasulikult teha ükskõik, mis kasuliku ja ausa tööga. Ja seepärast tuleb igat tütarlast juba aegjasti harjutada oma tulewase, kõige tähtsama ülesande täitmisele, kuswades weda ofa wõtma kõigist tema jõutkohastest majapidamise töödest. Sarnasel kaswatuswiisil ei puudu ka oma praktiline kulg; sellega saaks perenaine omale warki abilised, kes te-

male tema majapidamiste raskust jündumööda aitavad lauda.

Teadlikkus oma ülesandeist, praktiline mõistus, vastav tujeline ettevalmistatus ja alaline oma teadmiste ning oskuste täiendamine aitavad jelleks juuresti taaja, et meie oma laialtjast ja vastutusrikkast ülesannete hulgast väärikalt üle oleme ja jellega valmis saame. Ja iga töö, millest üle ollakse, mille tähtsus

jelge, muutub inimesele meeltilendavaks naudinguks ja ei majenda kunagi oma raskusega. Minult oma ülesandeist teadlik ja tarvilikkudes teadmistes ja oskustes lüüdi perenaine juudab üle saada raskustest, milliseid meile veeretab tihtil ja kibe, hall ning udune tänapäev.

Elly Rummo.

Miks haigestuvad toalilled?

Waatleme tähelepanelikult omi toalilli. Mida jutustavad nad meile? Vile sõbrake pole raske mõista nende tumma keelt. Nende väljanägemise järele otjustab ta, kas nad on tema hoolitsemisega rahul, kas meeldib neile nende asukoht, või tumnevad nad valusalt jeda wangipõlve, milles jumitakse neid elama. Zimmine tõi neid kangelst soojalt maalt karedasse Põhja; wõlutud nende lehtede ja õite ilust, paigutas ta neid oma parimasse tubadesse. Lilled on talle armjad, sest neis on wõõramaalst ilu, mille jarnast ei paku kare põhja loodus, ning lillede näol hoiab ta kinni juwe ta kehet pilla pimedada talme. Toalilled on meie armjad, kuid oleme sagedasti õige saamatud nende rawitsemises. Pole siis tõesti mitte ime, kui nad ei taha meid rõõmustada loopsata kaswu ja ilusate õitega. Kui tunneme oma toalilleda päribolu ja kaswutingimusi wabas looduses, on kergem tabada õiget rawitsemise wiisi. Siiski saab ka ilma jelleta lillestid kaswatada, kui neid küllalt tähelepannakse.

Kõigepealt peab lilleomanik ostama wahet teha lille kaswu- ja puhkeperioodi wahel. Mõned lilled heidavad puhkeajal lehed maha, nagu fuksiad, hiimaroosid, paljud sibul- ja mugulililled, mõned begoonia liigid jne., teised aga hoiawad ka puhkeajal lehti alles, kuid sel ajal nad ei kaswa ning ei kaswata ka õisi. Olgugi, et iga lill nõuab eriliselt käsitlemist, on siiski kõigile ühine see omadus, et puhkeajal nad nõuawad wahem soojust ja niiskust, ei nõua ka mitte wäetamist. Sellepärast just puhkeajal juhtuwad sagedasti lillede haigestumised, kui lilleõber ei osta oma lilledele tarwilikku puhkeajaga anda.

Sagedaselt toalilleda haigestumise põhjuselks on oskamatu lillede kastmine. Liig wahet pannakse tahhale wee temperatuurri. Kui lill walahtakse liig külma weega, jääb ta kasw õhhehohe kangu. Sagedasti ilmuvad ka mitmesugused haiglasjed nälhused, nagu warre mädanik, hallitus, ning mitmesugused juurehaigused. Ei peaks ühtegi toalille kastma weega, mis ei ole mitte wahemalt 12 tundi toas seisnud. Weel parem on kasta wahet soojema weega. Kastmisesel kõigepareim on wihmatwesi. Kastmishewesi ei tohi sijnalpada palju rauda ega liig palju lüpsja. Kui on mõõdapäälmatu lubjarikka wee tarwitamine, on soowitaw jeda mõneks päewaks tinnidesse seisma jätta ning wahete-

wahel wahet süsihapukaalit weele juurde lüjada. Talwel wõib lillestid kasta honarrikul, kuid juwel on parem kasta õhtul. Kunagi ei tohi lill kasta täiel päikesepaiskel. Ka piherdada on soowitamaw õhupuolilul. Peab hoiduma liig rohkest lillede kastmisest, samuti kui liig kuwaks jätmisest. Vile ei saa ühtemoodi kasta aasta läbi, waid peab kastma selle järele, kuidas ta jeda nõuab. Suur wahet on lille weetarwidusel kaswu ja puhkeperioodil. Kaswuajal tarwitab ta palju rohkem wett ning muld jääb potikes kiiremini kuwaks, kui lille puhkeajal. Sagedasti tehakse jeda wiga, et lille ta puhkeajal hoitakse liig niiskelt — mille tagajärjel died tulemata jääwad. Ka toadhu temperatuur mõjub lille weetarwidusele: soojas toas tarwitab lill rohkem wett, kui külmas toas, mis ei ole tingitud küsti lillede juuremast wee auramisest, waid ka potimulla enese kiiremast kuwamisest. Vile ei tohi kunagi kasta siis, kui muld on alles niiske, sest liig rohke niiskuse tagajärjel, kui see pikemat aega mõjuma jääb, muutub muld potis hapuks ja taimet juured ei saa tema seest enam tarwilikke toiteaineid kätte. Weega küllastatud muld on õhuwaene, mis kahjulikku mõju juurtele weel suurendab, ka õn see muld palju külmene, kui harilik paras niiske muld. Kõik see mõjutab lille haigestumist, mis wõib lõppeda lille õhhasamisega, kui ei õfata õigel ajal tehtud wiga parandada. Kui muld potis on juba hapuks läinud, ei aita muud, kui lille kiire ümberistutamine.

Kuid ei tohi lillestid ka mitte liig wahet kasta, millel samuti waga halwad tagajärjed. Wististi on üks wõi teine lilleomanik tähelepannud, et kuwa lille walades wesi mõnikord pikemaks ajaks mulla peale peatama jääb. See on tingitud asjaolust, et tolmukiw muld wett palju raskesti enesesse imeb, kui paras niiske muld. Tolmukiwaks jääwad kiiremini kerged mullaliigid, milliseid ka juuremast jaolt toalilleda jaoks tarwitatakse. Kui lillestid kastetakse liig wahet, wõib juhtuda, et mõnes potis muld jääb tolmukiwaks, ning ei imegi enam wett enda sisse, waid kastmishewesi wajub poti seinade mööda alla ja woolab alt august wälja. Seestpoolt jääb muld küttja kuwaks, kuid pealt on ta wahet niiske, mille tõttu on raske ära tunda mulla niiskuse tõelisku seisustorda. Kui jeda õigel ajal tahhale ei pauda, saab lill õfja. Parajal ajal jeda märgates,

wõib mulla seijutorda järgmisel miisil parandada: lill wõetakse fogu mullaga poti jeeft wälja ning juuri ümbritsew mullapant paigutatatakse mõneks tunnits wee jisse, kuni muld läbi ja läbi niiskeks muutub. Siis alles wõib lille uuesti potti istutada.

Ei ole otstarbekohane lille liig tagasihoidlikult waldada, waid peab walama nii, et kastmise weji poti august wälja tuleb. Kui lillele waldatakse liig wähe wett, wõib juhtuda, et alumised mullakihiid potis jääwad liig kuivaks, millel halb mõju selle tõttu, et just allpool asuwad rohkemal arwul wett inewad juured. Kui pikemat aega taimelle antakse liig wähe wett, muutub muld poti alumises osas kolmikuiwaks, mille tagajärjel taim hakkab kiratsema, kui õistja õigel ajal wiga ei parandada.

Kastmine sündigu seega alati rohkesti, nii et weji alt potist wälja tuleb; aluselt peab wetti peale kastmise ära walama, muidu jääwad alumised potimullakihiid liig niiskeks; kastmise weji olgu paras leige ja mitte liig karge; kastmine sündigu ainult siis, kui muld potis enam niiske ei ole. Toalilled on tundelikud tõmbetuule ja temperatuuri kõikumiste wastu. Kui talwel awame akna, mille läheduses lilled asetuwad, pole jugugi imekspandaw, kui lilled põdema hakkawad. Tubasid talwel tuulutades, peame lilleid kas teise tuppa wiima, wõi wähemalt õhkekolhese tõmbetuule eest mõne firmi abil kaitsma. Nalwasti mõjub lilledele talwel ka ahju lähedus, isearanis, kui see on raudahi, milline kiirelt kuumaks läheb ning kiirelt jälle ära jahtub. Lilleid ei ole soowitam hoida tubades, milledes temperatuur tugewasti kõigub, peale kuumise kõrgeks tõuseb, hiljem aga jälle väga madalaks langeb. See on kahjulik lilledele isearanis nende puhkeajal, milline juuremalt jaolt meie talwega ühte sattub. Temperatuuri kõikumine ei peaks tubades tõusma üle 4—5 kraadi. On ta suurem, siis kahlemata on see ka inimesele kahjulik, ning kõikumist peaks kaitsuma wähenadada sel teel, et ahju lüestakse korraga wähen, kuid selle eest 2 korra päewas. Suurem osa toalilledest lepib puhkeajal 8—10 kraadi soojusega, paljud on weel wäheosa soojusega rahul, ning väga hea on neid üle talwe hoida wähe kütud ruumides, milledes temperatuur ei lange alla 5 kraadi.

Kahjuliku mõju awaldab lilledele liig kuiv toa õh. Kaswumajades on õhus 80—90 protsentni niiskust, jellewastu elutubades langeb niiskuse protsent kuumise ja kuumiliku walgustuse mõjul mõnikord 40 ja õegi 20 protsendini. Kui on toaõhk liig kuiv, mõjub see õhkehohe lilledele. Palmidel ja ka teistel lilledele hakkawad leheotsad kuivama. Paljudel lilledele hakkawad liig kuiva õhu tagajärjel sõõdikud siginema. Üldine kasw jääb lilledele kuivas ja ühes sellega tolmu- ja toaõhus kõngu. Normaalses õhuniiskuses kütud tubades peetakse 65 protsentni, kuumata tubades 70—80 protsentni. Suurema niiskuse tõttu ongi lilleid kuumata ja wähe kütud tubades paremini ületalwe hoida, kui kütud tubades. Erandi moodustawad ainult mõned õrnad troopika taimed, millejed aasta läbi elutoa soojust nõuawad. Liig kuiv õhk ei ole ka inimese temwihel kahjulik, samuti kui liig niiske. Et õhuniiskust tubades

wähe tõsta, jelleks pannakse lastised mõnd weega ahju wõi kestkütte torude peale. Weji aurab aegamööda ära, ning liig kuiv toaõhk muutub wähe niiskemaks. Toalilled peab jagedasti piserdama ja üksford nädalas juuremald lehed niiske käsnaga mõlemilt poolt ettewaatlikult üle pesema, mis lehti kolmuft puhastab ja ühtlasi wärskendab. Õhuniiskust saab mõõta hügro-meetri abil.

Lilledel kiratsemise põhjusteks on jagedaasti mitmesugused sõõdikud, nagu lehekäid, kiltkäid, põisjalalised, lestad j. m. Paljud neist siginewad eriti rohkel arwul kuivas toaõhus, ning neid sigineb jeda rohkem, mida enam lill hakkab kiratsema. Kui üheltpoolt nende kõrwaldamiseks tuleb energilisi sammusiid astuda, peab samal ajal parandama ka õhuniiskuse olusid, nagu eelpool tähendatud. Sõõdikuid ei saa sigineda liig suurel arwul seal, kus lilleid jagedasti piserdatakse ja kolmuft puhastatakse. Heaks abinõuks mitmesuguste sõõdikute wastu on rohkele seebi lahu wees. Seda tarwitatakse kõwade lehtedega lilledele (nagu nirtidelle j. t.) järgmiselt: wõetakse 50° Celsj. sooja (mitte soojemat) wett ning sulatakse temas ära niipalju rohelist seebi, et weji muutub piimwalgets. Lille õhjad kastatakse mõneks sekundits sooja lahuse ja raputatakse siis tugewasti medelikuft ja ühtlasi ka sõõdikuteft puhtaks. Järgmisel päewal peab taim puhta weega üle loputama. Seebitweega pesemine peab nii sündima, et weji mitte mullale ei satuks, mis taimesuurtele kahjulik oleks. Pesemist peab tarwiduse möõda kordama. Õrnemate lehtedega lille wõib pesta wähe wiluma ja lahjema seebilahuga. Suuremaid lehti pestakse käsna abil. Lehetäide wastu väga mõjuwaks abinõuks on tubakas. Kammitsemise otstarbeks ostetakse apteegist tubaka ekstrakti, millest segatakse weega 1—2 osa 1 liitri wee peale, selle järele kas teha on mõeldud tarwitada õrnemate wõi tugewamate taimede jaoks. Wäitsemataid lilli kastatakse temwett tubaka wee jisse, kuna juuremaid sellega pestakse, wõi, kui lehed väga peened on, — piserdatakse. Lehetäid jurnab ka tubakasuits, millest wõib tekitada lastisel parwul hõõnawahel siirtele wifatud tubakalehtede abil. Seda abinõu saab tarwitada ainult mõnes kõrwalises kambris. Tubakasuitsu lastakse mõjuda kuni järgmise päewani, mille järele lilledele tuleb muretsjeda wärsket õhku. Tubakasuitsu ei kannata hästi begooniad ja sõnajalad.

Kui sõõdikud on wifad kaduma, peab kordamööda tarwitama nii seebitwee kui ka tubakaweeega pesemist, kuni nendest lasti jaadakse.

Puhtus, walgus, hea õhk, paras temperatuur, mis mitte liialt ei kõigu, ning õhjad kastmine on tähtsamad tegurid toalilledel kaswatamisel. Kui ühtlasi hoolitsjeme weel selle eest, et tihhas potis jaituks juurtele küllaldaselt toiduwilustest, mida joanutamise õigel ajal ümber istutamise ja paraja wäetamisega taimede kaswajal — pole meil tarba lilledel kiratsemist. Puhteperiwodil õieti hoitud lilled hakkawad selle lõppemisel lofsakalt kaswama ning õite wõõramaalise iluga meid rõõmuistama.

H. Brauer.

Jga naine valigu enesele sobivad riidevärvid.

Jga naine, kes paneb rõhku oma riitusele ja välimusele (ja kes seda vähemalt ei tahaks), peaks oma riiete väljavalisul hoolikalt otsima enesele sobiva värvi, mis oleks kooskõlas kogu ta väljise ilmega. Ärgu lastu teegi emast kõita ainult ilujust riidevärvi, kui see pole sobiv ta kandja väljimusele.

Oleneb naise enese juustvärvi ja näojumest, kas wastawad riidevärvid peawad neid täiendama või nendega kooskõla looma. Kui naise jume wajab wärskendust ja allakriipsutamist, siis võib ka kontrastvärwi walida. Hea jumega naine võib enesele lubada palju wärwe, kuid nad ei tohi kriiskawaks muuta ta üldist ilmet.

Räidagu ikka järgmise reegli järele: ialgi ei tohi kleit warijule jätta ta kandja. Wärm, nagu iga teinegi ilustus kleidil, peab ta kandja üldmuljet allakriipsutama — ta ei tohi filma paista riidetäina.

Heledajuukseleised naised, pehmete ning lapselikult näojoontega ja walge näojumega wõiwad kanda peaaegu kõiki wärwe, nii eredaid kui tahwatuud. Sellegipärast ei tohiks eredaid, puhtaid, sooje wärwitoone liig ligidale oma näole asetada, sest need ületaks nende eneste õrna wärwi ja mõju ei oleks puhas. Kõik wärwid, millede tugewus on sama kõwa, kui nende näowärm, sobiwad neile, kui nad on kõhnad. Põhjad heledawärwileised kujud walivad omale musta ja üljse tumedad toonid, sest neis näiwad nad salebad ja pealegi tõstawad tumedad toonid nende eneste heledaid wärwe. Põhjatud walgemerelised naised, õige heleda või helepruuni juuksega, wõiwad kanda ilusa kogumulje saawutamiseks hele-rohelist, heledat sinikasrohelist, hele- või tumesinist, heledat punast, roosat, tumepruuni, beige, sinihalli, kollakaswalget, helemioletti ja läikivat musta. Kuid nad peaks hoiduma tuhmi mustast, punakaslillast, lillast, punakaspruunist, läikivast punasest ja teistest tugewatest wärwidest.

Heledajuukseleised, kuid mitte wäga õrna näowärwiga naised peaksid kandma tefimist rohelist, tefimist ja tumedat sinist, pehmet punast, tefimist sinirohelist, õrna roosat, tumepruuni, tumebeige'i, sinihalli ja läikivat musta. Hoidugu liig hiilgawatest, aga ka tumedatest ja soojadest wärwidest. Põhjala karwa juukseleised, millel punakas läige, waligu sinist, külma pruuni, rohelist, tumepunast, sinirohelist, tumedat beige'i, roosat, tumehalli, walget ja musta. Pole soowitaw neile kollane, sinepiwärm, sinililla, punakaslilla, erepruun.

Mustajuukseleised naised elewandiluu wärwi näojumega või walge wärwiga, tumedate filmadega, kaudu punast, oranži, mitte liig tumedat rohelist, tumesinist, sooja pruuni, helebeige'i, sinirohelist, helepruuni, kreemi, tumedat punakaslillat ja roosat. Neile ei sobi kollane, rohakasollane, sinikaslilla, pastelltoonid ja must.

Mustajuukseleisele naisele, tumeda kuid wärwitu näojumega, sobiwad hele ja tumepunane, tumesinine, tumeroheline, soe pruun, helebeige, oranži, siniroheline, tumebeige, hallpruun, tüme punakaswiolet, läikivad ja kollakad walged. Neil ei tarwitaks walida kollast, sinikaswioletti, lillat, pastelltoone ja musta.

Mustajuukseleise, punapõseline naine peaks hoiduma helepunasest, kollakasrohelisest, sinikas- ja punakaslillast, soojast pruunist ja pastelltoonidest. Teised wärwid sobiwad temale.

Punajuukseleise naine, kes veel pealegi omab selle punajuukseleise omase, kuid haruldase walge, läbi-kaistwa näojume, võib kanda rohelist, sinist, sinirohelist, hele-sinist, lillat, külma pruuni, helebeige, sinihalli, helehalli, lõhe wärwi, kollast, punakaslillat, pehmet pruuni ja roosat.

Redretäheline punajuukseleise naine aga eelistagu musta, tuhmi sinist, tuhmi rohelist, sinirohelist, külma pruuni, beige, halli, walget kreemi. Olgu ta ettewaatlik sinililla, punase, päris walge ja roosaga.

Rejtpärane naine tüüp, kellel pole kindlat wärwi, kes kuidagi filma ei paista, amaldab mõnikord tiisti sügawat mõju. Siin on see tüüp, mis pole seotud ühegi wärwiga, kõige õnnelikum. Ta võib iseenesest igatord midagi uut luua, enesele ise tooni anda. Ta pole ei musta, ei heledajuukseleise — ta juukse kui ka filmade wärm on ebamäärane. Niisugusele ebamääraste wärwidega naisele sobiwad must mõne wärwile ilustusega, lihawärwid, tumepruun, hall, labendel, tumeroheline, tüme kreem ja pastelltoonid. Ta hoidugu lillast, tumehallist ja üljse tumedatest mustjatest wärwidest.

Hallijuukseid omaw naine võib hea eduga kanda kõiki wärwe, mis halliga seotud ja halli juure sobiwad. Ennetud wärwid oleks siin waid kollane, beige ja üljse wäga karedad toonid.

Hästi rietatud või hästi riituda tahtew naine ei saa kunagi liig tõsiselt wõtta oma riie wärwi walikut. Just riie wärm on sageasti otsustaw naise maitse, kaswatus ja arenemise kohta.

Jga isik kehastab kindlat wärwitüüpi, olgu see juukse filmade eht näojume kaudu. Põhjade inimeste juures määravad filmad ära ta wärwi, teiste juures juukse, ainult wähestele on otsustaw näojume warijund. Jga naine peab ise otsima ja leidma oma wärwi ja peab seda rõhutama. On näiteks ta filmad rohelised, ärgu katjugu ta siis saawutada sinifilmalise mõju, waid kriipsutagu alla oma loomulik wärm riie waliku kaudu.

Hiljuti Sakamaal ilmunud M. Story raamatust „Riidas ma riitun hästi“.

Käsitöö ja riietus
 Toimetanud Renate Põlendit

Moed.

Nr. 1. ja 1-a. Willane kleit omapärase väljalõikega tumesinisest villasest riidest ning ilustuselks tarvitatud tikitud paela. Kleidi ehitükk koosneb ühest, tagumine osa aga kahest tüükist, milledest kuuve osa on kollukeste vormi. Lõike lõikelehel nr. 1-4.

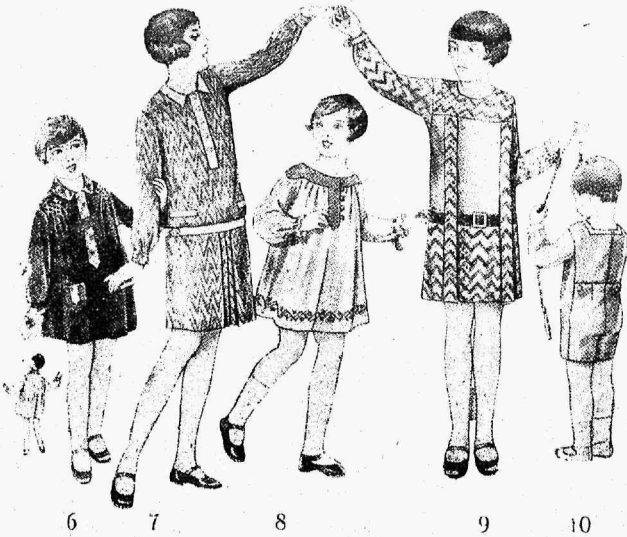
Nr. 2.

Nr. 1-a.

Nr. 2. Pruunist riidest willane kleit. Kaunistuseks on tarvitatud kolme tooni riiet, beige'ist kuni pruuni. Sama kleiti võib ka siidist valmistada.

Nr. 3. Praktiline töö ehk kodune kleit pefuriidest ehk viljalajest musliinist, mida võib soomilioral kanda lühikeste või pika käistega. Pildid käised saavad lühikeste külge nõõbitud nagu juureltatunud poonistul nr. 3-a. näeme. Lõike lõikelehel nr. 5-13.

Nr. 4. Kodune kleit ruudulisest pestavaast riidest. Lõike järgmises numbris.

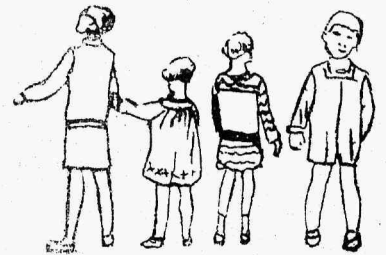
Nr. 6. Sameti kleit 3-aastasele tütarlapsel, ilustatud krookimise ja kirju stiibiga.

Nr. 7. 7-aastase tütarlapse kleit kirjust villasest riidest, kaunistatud sobiva riidega. Lõige lõikelehel nr. 14—19.

Nr. 8. 4-aastase tütarlapse kleit omapärase faelusega, helelata toonilise villasest riidest. Lõige lõikelehel nr. 20—23.

Nr. 9. 5-aastase tütarlapse kleit kahejuguusest pafemast villasest riidest. Lõige riidetele sobivast nahast.

Nr. 10. ülitõund 1-aastasele poistele. Selle tena ülitõuna jaoks, mille ehtikülge ühest tükist ja taqumine ülevalt nõõbitud, tarvitatakse 1 m. ritet, 100 sm. lai. Lõige lõikelehel nr. 25—28.

Nr. 5. Ühemärwilise riidest jumperkleit, sisse lõigatud taskutega. Pluu-sil olevad õmblused ja pealepandud tükk annavad kleidile rikkaliku väljatõõtamise ilme.

Nr. 3-a. Lõundus kleidile nr. 3. Näide tükiste sisseõõpimise kohta.

Nr. 3-a.

Nr. 11. 10-aastase tütarlapse müts, mis beige gabardiinist kaunis jaoks. 6 pealage on woodertatud linase riidega, mis ilma juureandmata välja lõigatud ja ääre peale tikitud jaoks. Pealael on puunõõp ületõõmatud riidega. Peale selle tikitakse pealagi mütsi äärele, mis kaheordsest riidest, mille vahel marle, kottutitud. Õmblus kaetakse kitala nahk-riidaga. Lõige lõikelehel nr. 29—30.

Nr. 12. Kirjust stiibist ja kintsest sisselõõtinist 9-aastase tütarlapse müts. Valmistatakse ja-mutti kui eelmise mütsi. Lõige lõikelehel nr. 31—32.

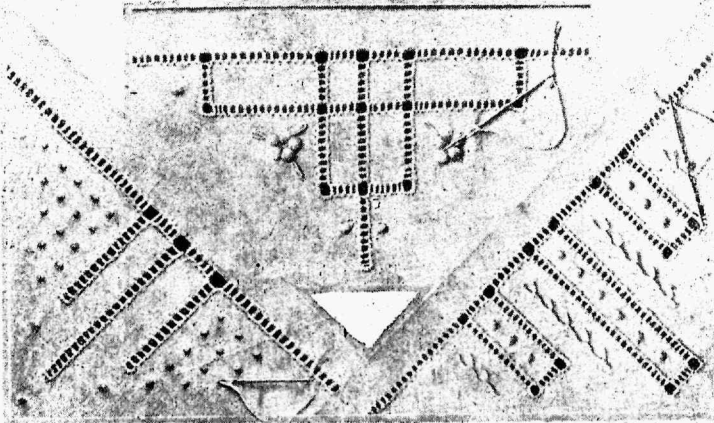
Räsitööd.

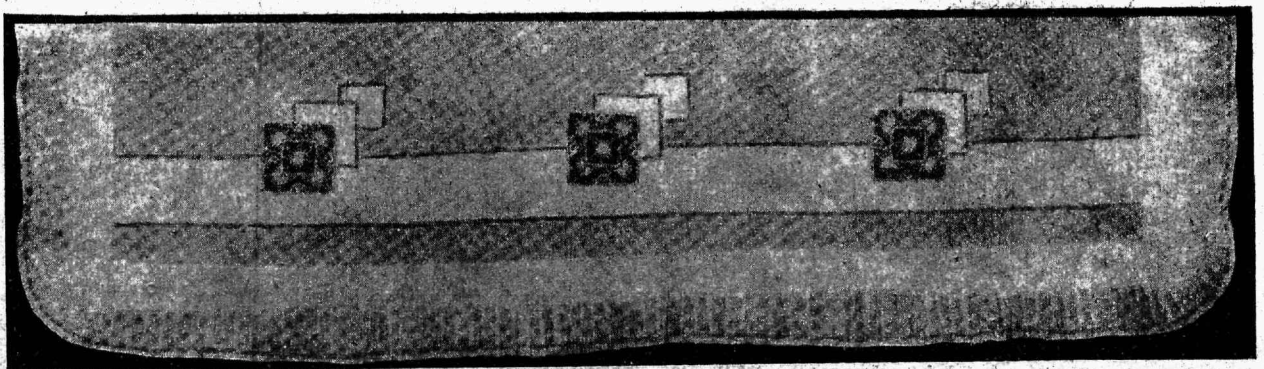
Räsitööd muustrilehel.

Nr. 1. Ümmargune laudlina. Valmistatud maalinasel riidel C—B lõngadega. Pisted ja värvid tähendatud muustrilehel.

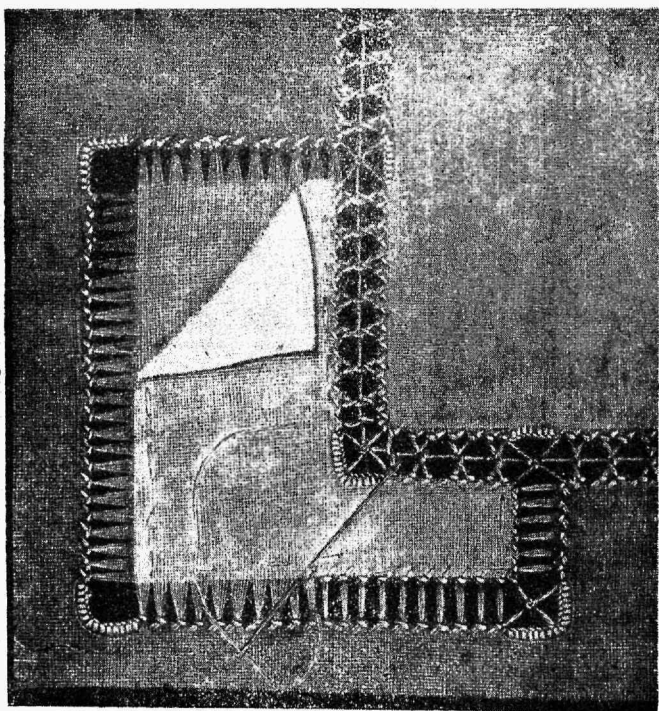
Nr. 2. Käitsetiri. Selle õmblemiseks tarvitatakse side-pistet. Värvid tähendatud muustrilehel. Sama kaunistust võib tarvitada ka sohvapadjale.

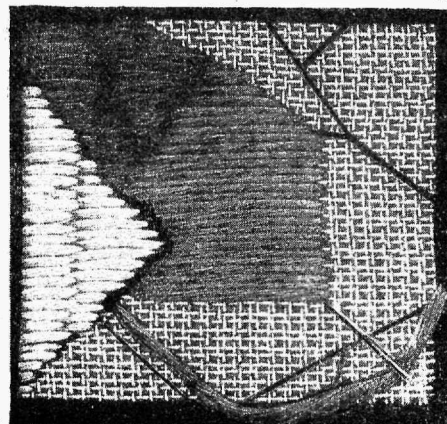
Nr. 13. Särl ja püksid, mille kaunistuseks on tarvitatud pilu. Pilu kaunistus muustrilehel. Võited järgmises numbris.

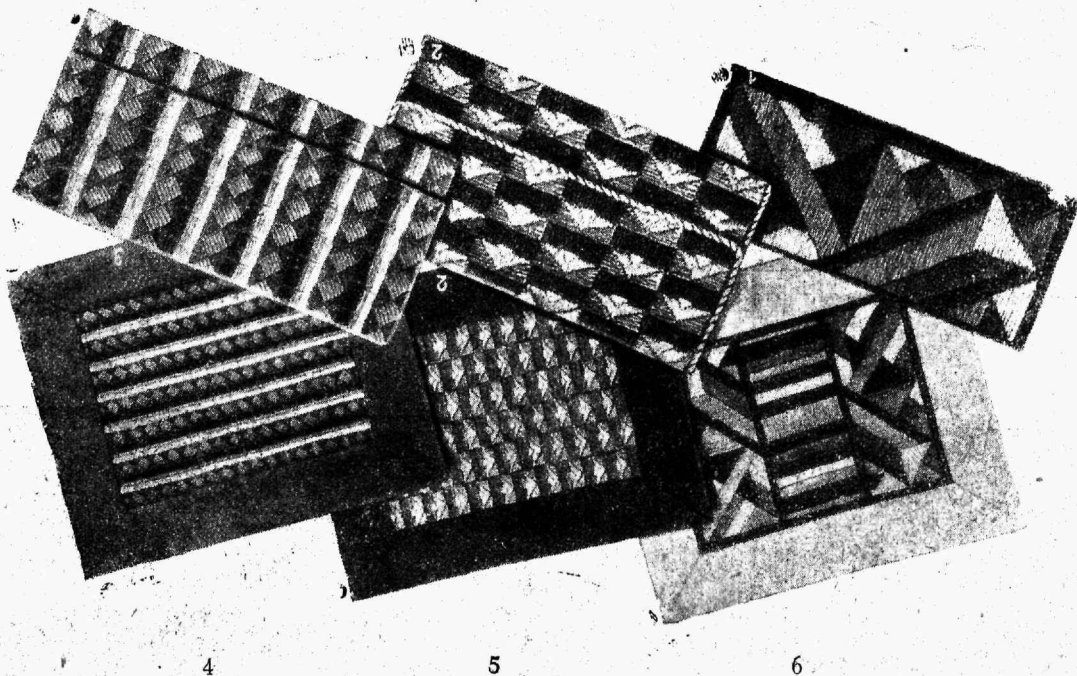
Nr. 3. Boobiltina. Üplikteeritud ja piiratud lihtja piluga ning kaunistatud hedebo motiiviga. Tööproov samas numbris.

Nr. 3-a. Hebebo motiivil ajemele võib tarvitada päitepepitši, filcemotiive, nõelapitši ehk ošetud motiive.

Tööproov nr. 4.

Nr. 4, 5, 6. Need kolm rahataškut on õmmeldud kanewaale kunstjõidiga ja villase lõngaga. Joonistused, mis muustrilehel, saavad joonistatud kanewaale ja õmmeldud nagu tööproovil näidatud, mis samas numbris juure khatud. Samad taunistused saavad tarvitatud sohvapadjale, kui ümber ääre õmbleme riide 10—15 cm. lauses. Sama tööd võib õmmelda kanewaalbastiga, mida aga raske saada kõigis toonides.

“Naiste Hääl”

**Eesti Naisorganisatsioonide Liidu häälekandja.
Ilmub 1 kord kuus.**

Toimetaja: MARIE REISIK.
Väljaandja: E. Naisorganisatsioonide Liit.
Toimetaja kodune aadr.: Jaani t. 9. Tel. 13-91.

Toimetus ja talitus asub:
TALLINN, Rataskaevu tänav 22.
Avatud kella 10–2. Telefon 13-26.

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused ja teised lehetellimiste vastuvõtjad.

Tellimise hind: poolaastaks — 2 kr., aastaks — 4 kr. Üksiknumber 40 senti.
Väljamaa tellimine 5 kr. 50 s.

Kuulutuste hind: terve lehekülj — 30 krooni. 1 mm ühel veerul — 10 senti.

CARTIER-BRESSON
PARIS

PESUKINDLAD PARIS VÄRVID

KÄSITÖÖLÕNGAD

Esimese klassi prantsuse vabriku saadused

Kaitsemärk

„A la Croix”

PESUKINDLAD VÄRVID
(300 värvi)

Märkniidid

Pärllõngad

Brillanté d'Alger (Mouliné)

Heegeldamise niidid

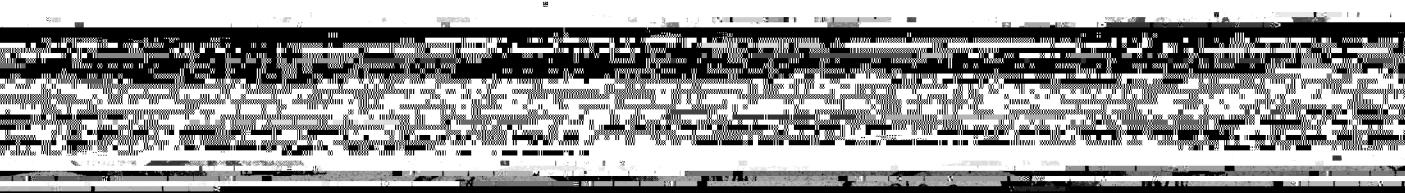
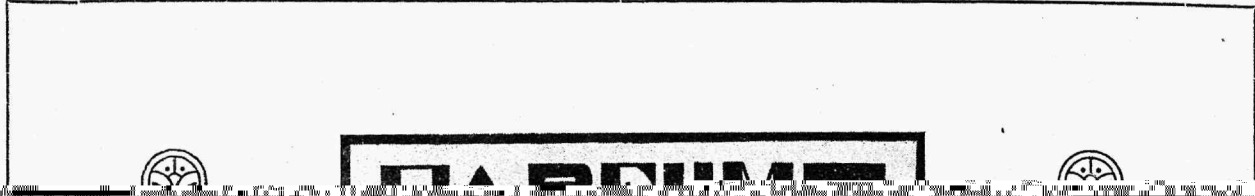
liri lõngad

Linased lõngad

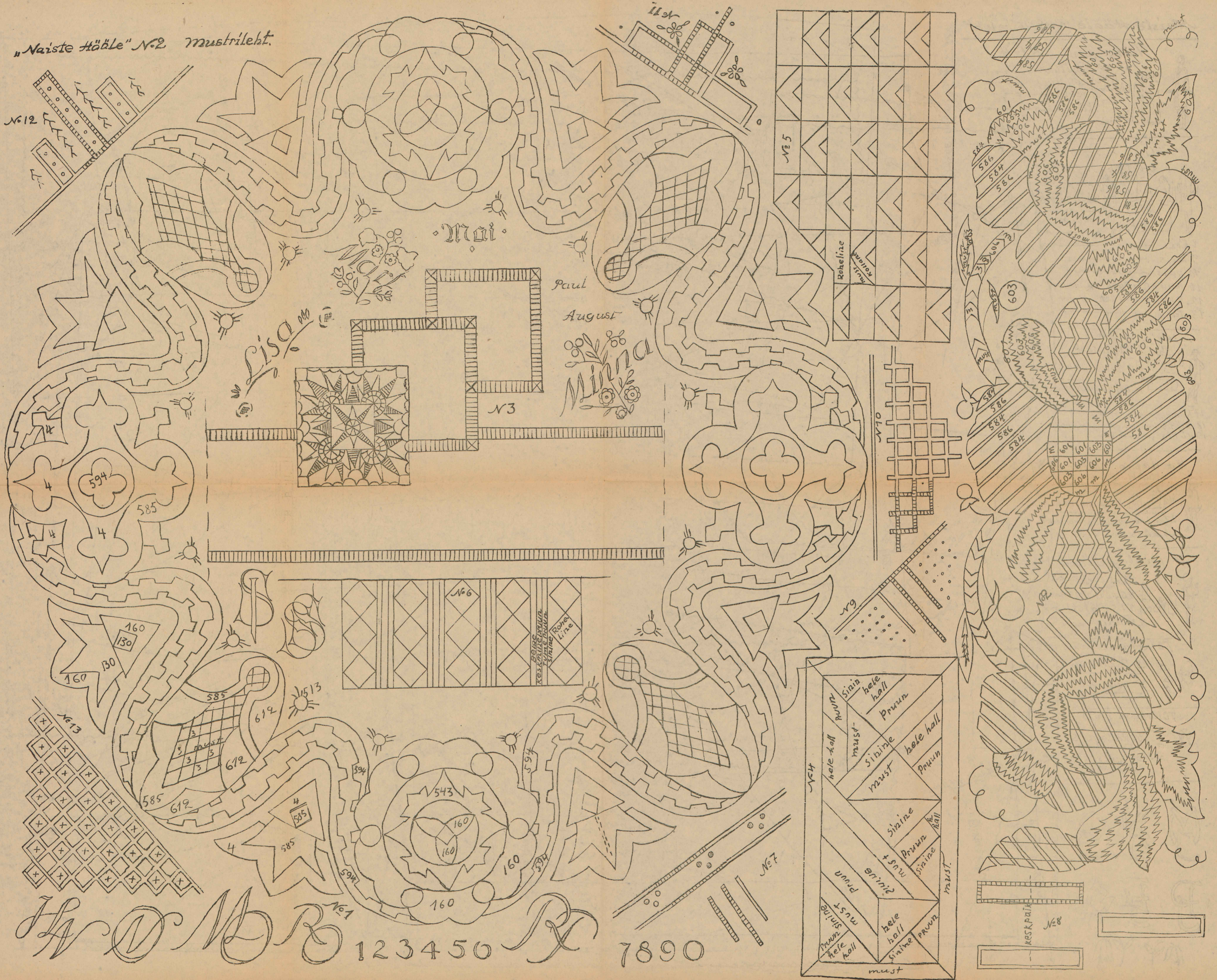
Hedebo niit

Nõelumise lõngad

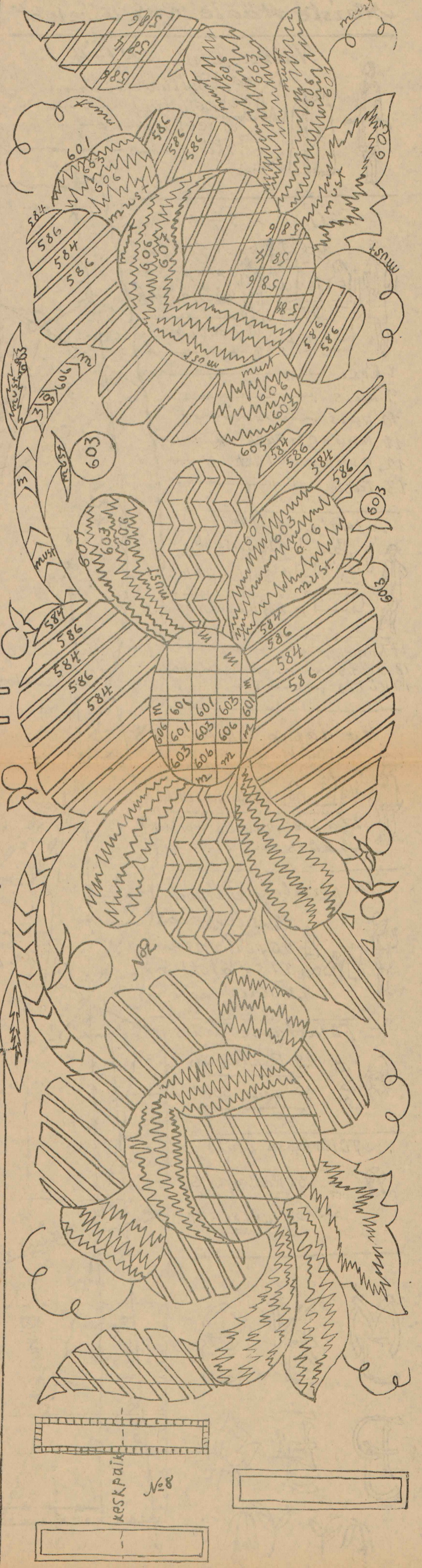
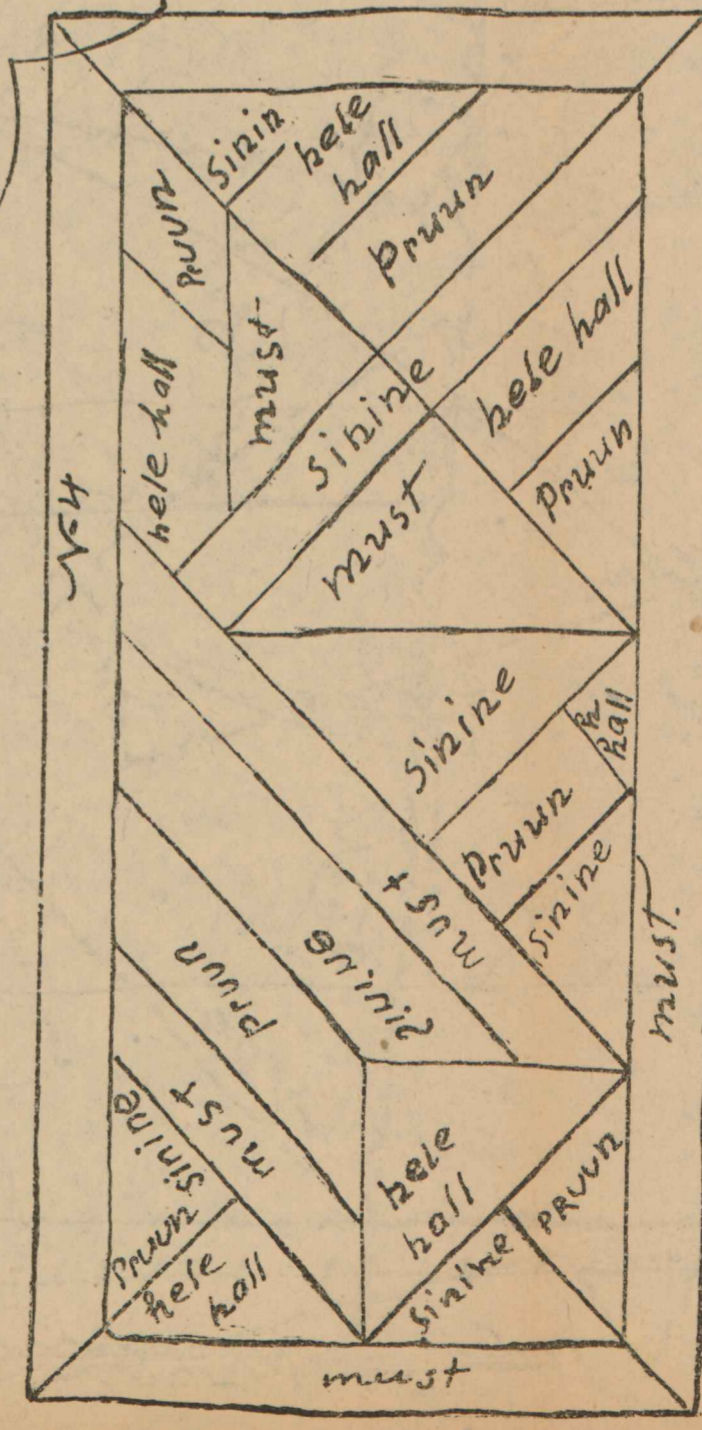
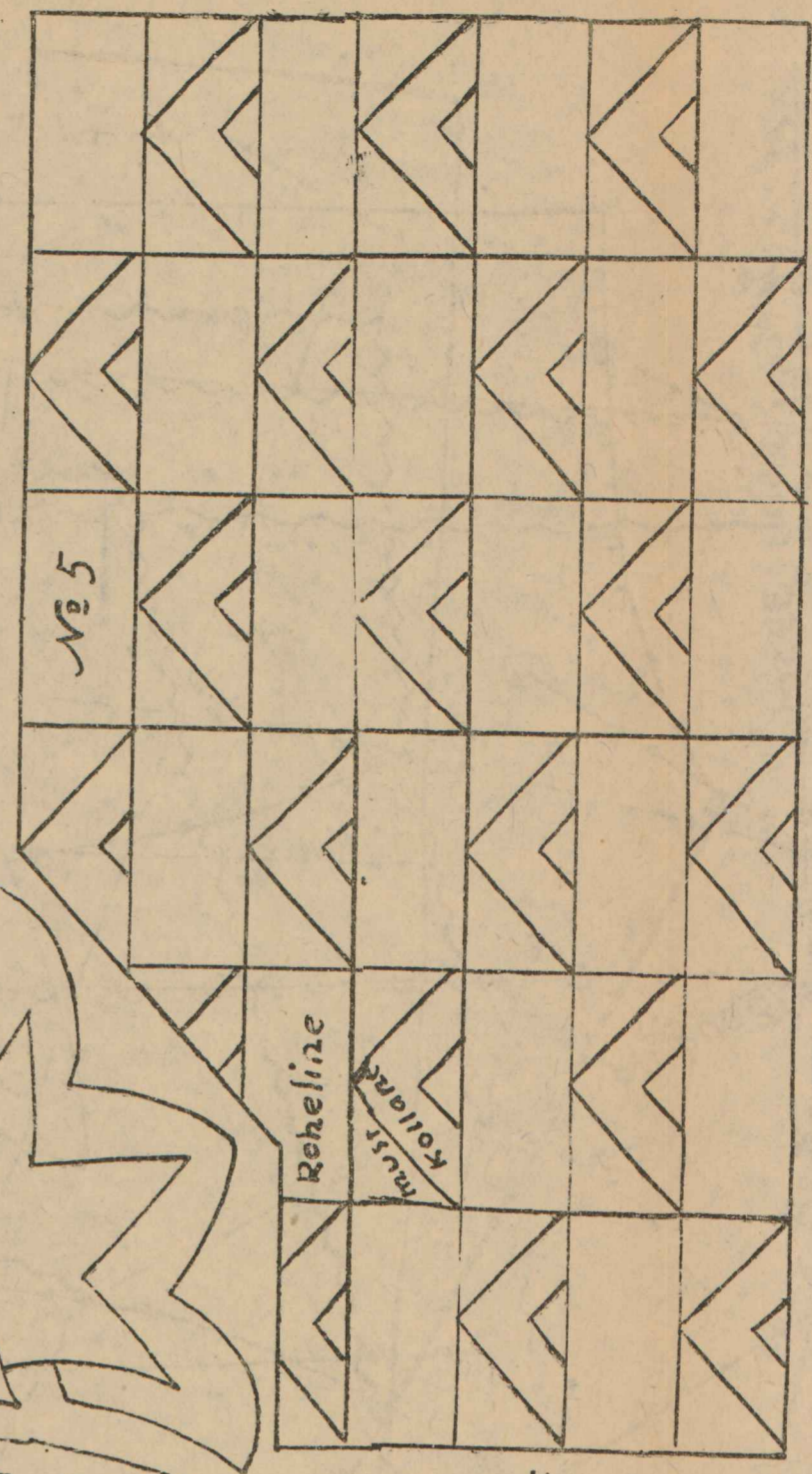
Asutatud aastal 1825

"Naiste Hääle" №2 mustriehit.

H O M B 123456 7890

Naiste kääle N. 2 lõikeleht

Villane kleit N1-4

- 1 Esitükk
- 2 Seljatükk
- 3 Seelik
- 4 Käis

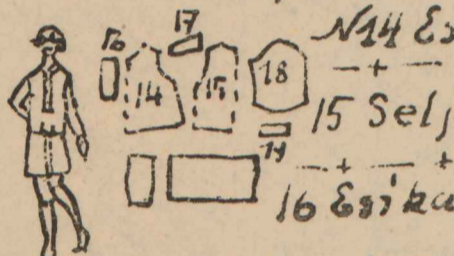
Töökleit N5-13

- 5 Esitükk
- 6 Seljatükk
- 7 Esi kaunistus

- 8 krae
- 9 käis
- 10 rüüs
- 11 kuu esitükk
- 12 ruueseljatükk
- 13 task

Tütarlapse kleit

- 14 Esitükk
- 15 Seljatükk
- 16 Esi kaunistus

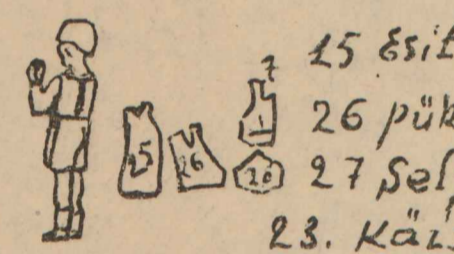
- 17 krae
- 18 käis
- 19 kütis

4a lapse kleit

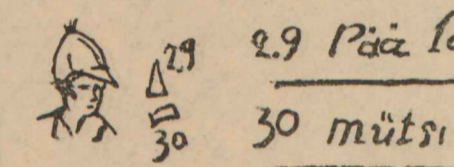
- 20 Esitükk
- 21 Seljatükk
- 22 a. p. l. kaalus
- 23 Käis

1a poisikese ülikund

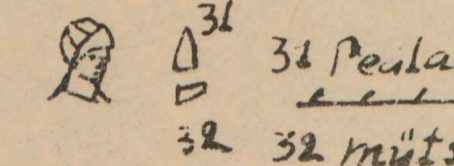
- 24 Esitükk
- 25 püksiaeg
- 26 Seljatükk
- 28 Käis

Tütarlapse müts

- 29 Pää lagi x6
- 30 mütsi äär

Tütarlapse müts

- 31 Pealagr x6
- 32 mütsi äär

